

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2015-2017

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Adéla Němečková

**Agenda setting v hlavních zpravodajských relacích
ČT, TV NOVA a FTV PRIMA**

Praha 2017

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Michal Schuster, MBA

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER FULL-TIME STUDIES

2015-2017

DIPLOMA THESIS

Adéla Němečková

**The agenda setting in main news programs of
Czech Television, TV NOVA and FTV PRIMA**

Prague 2017

The Diploma Thesis Work Supervisor: Mgr. Michal Schuster, MBA

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Adéla Němečková

.....

Poděkování

Mé poděkování patří vedoucímu práce, jímž se ochotně stal Mgr. Michal Schuster, MBA. Děkuji za vstřícnost, podnětné vedení, cenné připomínky a odborné rady při psaní této práce.

Anotace

Diplomová práce se zaměřuje na analýzu televizního zpravodajství, konkrétně na komparaci hlavních zpravodajských relací České televize, televize Nova a televize Prima. Teoretická část práce charakterizuje pojmy oboru masová média, televizní žurnalistika, televizní zpravodajství, agenda setting a gatekeeping. Empirická část analyzuje a interpretuje jednotlivé zpravodajské relace. Metodou využitou pro výzkum se stala kvantitativní a kvalitativní obsahová analýza. Cílem práce je zjistit, zda a jak se vybrané zpravodajské pořady liší z hlediska výběru témat, jejich zpracování a zařazení. Zpravodajské relace byly sledovány po dobu jednoho týdne.

Klíčová slova

Agenda setting, Česká televize, gatekeeping, hlavní zpravodajská relace, mediální (masová) komunikace, televize Nova, televize Prima, televizní zpravodajství, zpravodajská hodnota, žurnalistika.

Annotation

The diploma thesis focused on the analysis of television news, particularly on a comparison of the main news programs of Czech Television, TV Nova and TV Prima. The theoretical part describes the concepts of the field of mass media, television journalism, television news, agenda setting and gatekeeping. Empirical part analyzes and interprets each newscast. Exploitation methods of research became quantitative and qualitative content analysis. The aim is to determine whether and how the selected news programs differ in terms of the choice of topics, processing and classification. News reports were monitored for one week.

Keywords

Agenda setting, Czech television, gatekeeping, journalism, main news programs, media (mass) communication, news value, TV news, TV Nova, TV Prima.

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 MASOVÁ MÉDIA – TELEVIZNÍ ŽURNALISTIKA	10
1.1 Masová média jako prostředek komunikace	12
1.2 Televizní žurnalistika	14
2 TELEVIZNÍ ZPRAVODAJSTVÍ	19
2.1 Specifika televizního zpravodajství	22
2.2 Typologie televizní zpravodajské produkce	24
2.3 Televizní zpráva	26
2.3.1 Specifika televizní zprávy	28
2.3.2 Druhy televizní zprávy	31
3 AGENDA SETTING	33
3.1 Framing a priming	35
3.2 Mediální účinky agendy setting	39
4 GATEKEEPING	43
4.1 Zpravodajské hodnoty	45
PRAKTICKÁ ČÁST	50
5 METODOLOGIE VÝZKUMU	50
6 VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE	53
6.1 Pondělí 23. 1.	55
6.2 Úterý 24. 1.	61
6.3 Středa 25. 1.	65
6.4 Čtvrtek 26. 1.	69
6.5 Pátek 27. 1.	75
6.6 Sobota 28. 1.	79
6.7 Neděle 29. 1.	84
7 ZÁVĚREČNÉ SHRNTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	88
ZÁVĚR	98
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	100
SEZNAM TABULEK	103

ÚVOD

Televizní zpravodajství je již dlouho nedílnou součástí našich každodenních životů. I přes rychlý rozvoj internetu a moderních technologií si televizní médium drží své místo na přední příčce nejvyužívanějších zdrojů. Pro spousty lidí mezi námi je televize stále jediným médiem, prostřednictvím něhož se dozvídá mnoho informací o světě kolem nich, zvláště o tom, který je mimo jejich dosah a ke kterému nemají bezprostřední přístup. Díky hlavním zpravodajským blokům si řada lidí utváří vlastní názory, hodnoty a postoje, dokonce si rozvrhuje i svůj večerní čas. Před devatenáctou hodinou se snaží stihnout vše potřebné (domácí práce či úkoly s dětmi), poté nechtějí být rušeni. Televize a zpravodajství je tedy stále aktuálním a často diskutovaným tématem; výměna informací je totiž důležitá pro správné fungování demokratické společnosti.

A právě ústředním tématem této diplomové práce bude obsahová analýza a komparace hlavních televizních zpravodajských relací *Události*, *Televizních novin* a *Zpráv FTV Prima*. Cílem je reflektovat nastolování témat ve večerních relacích a komparací upozornit na odlišnosti či podobnosti tematické struktury zpráv tří celoplošných stanic, a sice České televize, TV Novy a FTV Prima. Toto téma bylo zvoleno z důvodu osobní motivace autorky, sama je divákem televizního zpravodajství a zajímalo ji, v jakém rozsahu se jednotlivé relace liší, či se shodují z pohledu nastolování témat.

Ke sběru dat dojde formou zúčastněného pozorování zpravodajství. Při následném rozboru budou data zkoumána metodou kvalitativní a kvantitativní analýzy, posléze budou dána do komparace. Hlavní výzkumná otázka byly stanoveny na základě cíle práce a zní: *Do jaké míry se liší agenda setting u sledovaných zpravodajství komerčních relací Televizní noviny a Zprávy FTV Prima a veřejnoprávní relace Události?*

Práce je strukturovaná do dvou hlavních částí. První představuje teoretická východiska práce, a sice charakteristiku masových medií, zasazení konceptu médií do teorie masové komunikace, specifikaci televizní žurnalistiky, definování základních pojmů, jako je televizní zpravodajství, televizní zpravodajská produkce a televizní zpráva. Uzavírá ji klasifikace a popis postupů, díky nimž se konkrétní události mohou stát mediálními obsahy. Mezi ně patří agenda setting, gatekeeping a zpravodajské hodnoty. Druhá část je tvořena metodologií, analýzou a interpretací zjištěných dat a následující komparací, v jejímž rámci bude obsažena verifikace či falzifikace hypotéz stanovených v metodologické části.

V průběhu psaní práce, při sběru dat či vyhledávání potřebných zdrojů se nevyskytly žádné komplikace. Dostupnost odborných pramenů v knižním podání v českém jazyce byla dostačující, nebylo tedy potřebné ve velké míře hledat v cizojazyčných publikacích. Ovšem byla vyhledávána a využita i zahraniční odborná literatura, která však byla již přeložena do češtiny. Jednou z takových byla i monografie Maxwella McCombse, která nejenomže přináší podrobný a ucelený pohled na problematiku agendy setting, ale je přínosná i v tom, že sám autor knihy je zakladatelem celého konceptu.

Závěrem je důležité podotknout, že smyslem práce je přispět k současnému vědění a přinést nové poznatky, popř. potvrdit či vyvrátit ty stávající v oblasti televizního zpravodajství. Dále poukázat na současné postupy používané při uspořádání zpravodajské relace a co je specifické pro jednotlivé televizní stanice. Zjistit, jaká témata jsou více vyhledávána a jaké zpravodajské hodnoty obsahují. Hlavním cílem je však především poskytnout komparaci zpravodajství nejsledovanějších komerčních stanic a stanice veřejné služby v České republice.

TEORETICKÁ ČÁST

1 MASOVÁ MÉDIA – TELEVIZNÍ ŽURNALISTIKA

Samotný pojem médium pochází z latiny a v překladu znamená prostředník nebo činitel, který něco zprostředkovává. Tímto výrazem se zabývá mnoho vědních oborů (např. výpočetní technika, chemie, fyzika, biologie), ale v teorii sociální komunikace, která je pro naši práci klíčová, je tím, co zprostředkovává někomu nějaké sdělení. Tím sdělením může být nějaký poznatek, zkušenost, názor, informace. Jedná se tedy o médium komunikační.¹

Existují čtyři typy médií. Prvními jsou tzv. **primární** média, bez nichž se nelze při žádné sociální komunikaci obejít. Jsou vývojově nejstarší a vznikla jako základ interpersonální komunikace. Tím je přirozený jazyk a veškeré prostředky neverbální komunikace (gestika, haptika, proxemika, kinezika, mimika ad.). Tato média jsou však závislá na zachování jednoty místa a času. Dva lidé tedy musí komunikovat tváří v tvář. Postupem času a s rozvojem civilizace tato forma komunikace lidem brzy nestačila. Chtěli komunikovat na větší vzdálenosti nebo oprostít svá sdělení od časové bariéry. Tato snaha vedla ke vzniku tzv. **sekundárních** médií. Do této kategorie lze tedy zařadit všechny technické prostředky, které umožňují sdělení zaznamenat či uchovat pro příští generace (jeskynní malby, písmo, tisk, mechanické nahrávání), přenést ke vzdáleným příjemcům (kouřové signály, poslové, pošta) či předat v co nejkratším možném čase (přelomové vysílací technologie jako telegraf, telefon). Sekundární média se stala technickou podporou médií primárních, a stále tak podporují interpersonální komunikaci, byť přes hranici přirozeného časoprostoru. Včetně potřeb, které ukojily sekundární média, se projevila i zřejmá potřeba předat sdělení z jednoho centra co největšímu počtu příjemců, pokud možno ke všem členům lidského společenství. Vzhledem k tomu, že tito členové mají odlišné zájmy, dispozice a potřeby, došlo

¹ JIRÁK, J.; KÖPPLOVÁ, B. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 36. ISBN 978-80-7367-466-3.

ke vzniku a rozvoji dalšího typu médií, a to **terciárních**². Ty zajišťují již komunikaci celospolečenskou a nazývají se masovými médii.³

Výrazem masová média označujeme řízené prostředky, které rychle a na velkou vzdálenost přenesou neomezenému množství příjemců stejné informace. Tato sdělení jsou sestavená podle přesně dodržovaných a jednotných principů a zásad. Jsou veřejně dostupná v zásadě všem a za jejich vznikem stojí mediální odborníci, kteří je šíří za pomoci technických přístrojů. Příjemci totožných mediálních sdělení se skládají z navzájem izolovaných jednotlivců, kteří se navzájem neznají, ale dohromady tvoří různorodé a početně nedefinovatelné publikum, které je široce disperzní, a to bez jakýkoliv vazeb (sociální interakce aj.). Složení je proměnlivé a členové pocházejí z nejrůznějších společenských vrstev a demografických skupin. Jediné, co je spojuje, je společný zájem o zprostředkované sdělení. K označení takové skupiny recipientů média se užívá pojem masa,⁴ který je znám již od konce 19. století, ale v té době odkazoval k prostému lidu či davu⁵. Až Herbert Blumer v roce 1939 mu přiřadil tento nový význam⁶. A odtud právě pramení označení **masová** média.

Masovými médii či masmédií se rozumí periodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání a tzv. nová média neboli internet. Tento výčet zahrnuje média, která jsou sice technologicky vzájemně odlišná, nýbrž v zásadě mají společných hned několik charakteristických rysů:

- a) jsou dostupné velkému množství uživatelů, jehož hranice jsou neomezené;
- b) těmto uživatelům nabízejí obsahy, které jsou pro ně bezprostředně podstatné či zajímavé např. z hlediska vzdělání, poučení, zdroje zábavy či orientování se ve světě;

² J. Jiráková a B. Köpplová se v publikaci *Masová média* zmiňují ještě o čtvrtém typu tzv. **síťových** médií, u nichž se jedná o využití sekundárních a terciárních médií prostřednictvím počítačové sítě. Současně podporuje interpersonální (e-mail, chat) i celospolečenskou komunikaci (portály tradičních masmédií). Zde už časoprostor nepředstavuje žádnou překážku v uskutečnění komunikace.

³ JIRÁK, J.; KÖPPLOVÁ, B. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 36-40. ISBN 978-80-7367-466-3.

⁴ REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 128 a 139. ISBN 80-7178-926-7.

⁵ MCQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Překlad H. Loupová. Vyd. 4. Praha: Portál, 2009, s. 64. ISBN 978-80-7367-574-5.

⁶ Tamtéž, s. 67.

- c) tyto obsahy poskytují aktuálně, v krátkých pravidelných periodách či průběžně
- d) a většinou jejich samotná existence závisí na zájmu a potřebách uživatelů.⁷

Masová média mají celou řadu funkcí, ale tou hlavní a prvotní je usnadňování komunikace mezi všemi skupinami. Dalšími jsou informovat veřejnost, vzdělávat, přenášet a šířit sociální hodnoty a normy, sloužit k odpočinku, relaxaci a zábavě. Vedle poskytování informací a usnadňování jejich přemístění je také ukládají a uchovávají. Díky zprostředkovávání kulturního dědictví udržují kontinuitu. Je důležité podotknout, že vedle vzdělávání se podílejí i na výchově. Prostřednictvím šíření referenčních sociálních hodnot a norem socializují jedince či celé minoritní skupiny. Masová média plní i funkci integrování a homogenizace společnosti.⁸

1.1 Masová média jako prostředek komunikace

Prostřednictvím médií dochází ke komunikaci, bez nějakého média prakticky není možná a bez komunikace nemůže žádná společnost existovat, vyvíjet se či přežívat. Tato podkapitola se však zaměřuje na komunikaci, kterou zprostředkovávají masmédia, tedy masovou komunikaci. Je vycházeno totiž z faktu, že masová média jsou součástí a původcem celospolečenské komunikační aktivity člověka.

Mediální komunikace je jedna z rovin sociální komunikace. Je to každá zprostředkovaná komunikace. Vyznačuje se tím, že veškeré komunikační aktivity se dějí pomocí a prostřednictvím technického prostředku – média.⁹

Masová komunikace je jedním z typů mediální komunikace. Jejím principem je, že z jednoho centra je v rámci celé společnosti oslovováno mnoho příjemců najednou. Jedná se o proces přenosu veškerých komunikačních aktivit pomocí a prostřednictvím

⁷ JIRÁK, J.; KÖPPLOVÁ, B. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 21. ISBN 978-80-7367-466-3.

⁸ URBAN, L. a kol. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, s. 51. ISBN 978-80-247-3563-4.

⁹ REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 102. ISBN 80-7178-926-7.

masových médií. Těmi komunikačními aktivitami se rozumí standardizované mediální sdělení vytvořené profesionály (novináři, producenti atd.) zaměstnané v rámci ustavené mediální instituce užívající specializované technologie (televize, rozhlas, vydavatelství).¹⁰ Smyslem těchto formálních organizací je multiplikovat sdělení prostřednictvím množství kopií a šíření signálu. Obsah těchto sdělení určený potenciálnímu početnému, nediferencovanému publiku, který je pro masmédiu anonymní, je produkován veřejně, jednosměrně a nepřímě. Veřejná produkce znamená bez omezení přístupu. Jednosměrnost neumožňuje zaměnit postavení komunikátora za recipienta a opačně. A nepřímá forma komunikace omezuje či časově odloží možnost adresátovi reakce. Nevýhodou takového přenosu je neznalost a nezjistitelnost konkrétních příjemců, proto by každé mediální sdělení mělo být zpracováno neutrálním způsobem, aby zaujalo co nejvíce vzdělanostně a sociálně rozdílných jedinců.¹¹ Odesílatel si od adresáta udržuje značný odstup, je mu obvykle přisuzována vyšší vážnost a odbornost, než má příjemce. Z toho plyne, že jejich vzájemný vztah je asymetrický.¹²

První, kdo popsal proces masové komunikace, byl Harold Lasswell. V jeho modelu někdo → říká něco → někomu → nějakým kanálem → a s nějakým účinkem. Další teoretici se však pokusili Lasswellovu formulaci doplnit a rozšířit. Takový R. Braddock přidává položky „za jakých okolností“ a „s jakým účelem“. Jazykovědec R. Jakobson zase do procesu komunikace zavádí kontext. Snad nejhloběji rozšířil základní Lasswellovo schéma americký badatel George Gerbner: někdo → vnímá nějakou událost → a reaguje na ni → v nějaké situaci → pomocí nějakých prostředků → aby nabídl materiály → v nějaké podobě → a v nějakém kontextu → a s nějakým obsahem → a s nějakými důsledky.¹³

¹⁰ REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 102. ISBN 80-7178-926-7.

¹¹ KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 17-19. ISBN 80-7184-134-X.

¹² MCQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Překlad H. Loupová. Vyd. 4. Praha: Portál, 2009, s. 66. ISBN 978-80-7367-574-5.

¹³ JIRÁK, J.; KÖPPLOVÁ, B. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 26-27. ISBN 978-80-7367-466-3.

Rozdíl mezi komunikací mediální a masovou je tedy v tom, že pojem mediální komunikace pouze akcentuje nezbytnou přítomnost média, jehož povaha a technologické vymoženosti ovlivňují podobu mediálního sdělení, zatímco masová tu mediální znásobuje, zvyrazňuje sociální rozsah komunikace (dosah, povaha skupiny, mediální účinky).¹⁴

1.2 Televizní žurnalistika

Televize jako médium už takřka přes osmdesát let přispívá svou činností k celkové socializaci lidí po celém světě. Je důležitým veřejným zdrojem informací a komunikačním kanálem mezi vzdálenou realitou a veřejností. Již od svého počátku lidé toto médium přijali za nedílnou součást svého každodenního života a své kultury.¹⁵

S televizí se pojí pojem žurnalistika neboli novinářství. Žurnalistika je odvozena od francouzského slova *jour*, což v překladu znamená *den*. Z toho lze odvodit, že tato činnost souvisí s denními událostmi. Stejně tak český ekvivalent novinářství, jehož kořen *nov-* evokuje něco *nového*, nějakou *novinu/novinku*. Především se jedná o typ veřejné komunikace, která systematicky vyhledává a zpracovává informace, z nichž vytváří sdělení, která podávají zprávu o významných, důležitých či zajímavých událostech, nebo pouze doplňují či vysvětlují informace o již známé, distribuované události. Úkolem žurnalistky je poučovat, vzdělávat, informovat, přinášet názor, rozptýlení či zábavu. A jejím hlavním rysem jsou distribuovaná sdělení, která mají přesně daná výrazová a kompoziční pravidla.¹⁶

¹⁴ REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 102. ISBN 80-7178-926-7.

¹⁵ MCQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Překlad H. Loupová. Vyd. 4. Praha: Portál, 2009, s. 67. ISBN 978-80-7367-574-5.

¹⁶ JIRÁK, J.; KÖPPLOVÁ, B. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 78. ISBN 978-80-7367-466-3.

Kořeny žurnalistiky sahají do daleké minulosti – už od pradávna se lidé informovali, zajímali se o novinky. Samotná ústní lidová slovesnost je tomu důkazem – v podobě mýtů, bájí, pověstí, pohádek, vyprávění, ba i klepů se informace šířily. První oficiální etapa je však datována na konec středověku. Toto období bývá často označováno za tzv. **prežurnalistické**. Zprávy a poznatky předávali především potulní pěvci a kouzelníci. Ti na tržištích vyprávěli o tom, co se kde událo. Za další předchůdce novinářů lze považovat i posly, kteří byli stejně jako šumaři neustále na cestách. Přístup k informacím však měli i poštovní, obchodníci, kronikáři, pracovníci knihtisku, písaři a vzdělaní lidé, jako byli vědci či teologové. Ti jsou již zařazováni do druhé fáze, tzv. **dopisovatelské žurnalistiky**, která se vztahuje k období raného novověku, přibližně od počátku 16. století do poloviny 18. století. Ve třetí fázi dochází k vývoji tištěného média, a to zejména časopisecké a novinové produkce. Jejich vydavateli a tvůrci se stávají spisovatelé, odtud pochází název období **spisovatelská žurnalistika**, které sahá do poloviny 19. století. Mezi nejznámější autory se řadí Daniel Defoe, Jonathan Swift, Josef Dobrovský, Josef Kajetán Tyl, Honoré de Balzac, Victor Hugo či Johann Gottfried Herder. Nejedná se však o zpravodajství, jaké známe dnes. Nepodávaly se vždy aktuální informace, ale již v této etapě byly úzce spjaty s politickými událostmi (přijetí Deklarace nezávislosti Spojených států, Velká francouzská revoluce atd.). Poslední etapou, která přetrvává od poloviny 19. století do 30. let 20. století, a tím uzavírá vývoj novinářství, je **redakční žurnalistika**. Smyslem této fáze je, díky rozvoji technologií, práce v redakcích, kde dochází k rozdělení novinářské práce podle nově stanovených rubrik. Začíná se zpracovávat mnohem více informací, tudíž dochází k vyčleňování několika profesí. Vydavatel a šéfredaktor již nejsou jedna a ta samá osoba. Vzniká samotný post distributora a oddělení inzerce, jelikož inzeráty se pro žurnalistiku stávaly stále důležitějšími. Někdo další měl na starost upravování, ověřování a doplňování informací.¹⁷

¹⁷ JIRÁK, J.; KÖPPLOVÁ, B. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 79-80. ISBN 978-80-7367-466-3.

Až tedy v průběhu 19. století se žurnalistika ustanovila jako samostatné povolání. Pojmem novinář je dnes definována osoba, která musí mít pro úspěšný výkon této profese následující předpoklady:

- schopnost formulovat slova,
- schopnost rychle reagovat,
- schopnost proniknout k jádru věci,
- tvůrčí schopnosti,
- schopnost improvizace,
- schopnost jednat s lidmi,
- kultivované vystupování a komunikační dovednosti.¹⁸

Jeho úkolem je informovat veřejnost prostřednictvím sdělovacích prostředků o aktuálním dění v nejrůznějších oblastech. Z nepřehledného množství informací však musí vybírat ty zprávy, které jsou důležité pro život jednotlivce ve společnosti, a tyto informace pak podat jednoznačně, přesně a srozumitelně. Jeho tedy hlavní povinností je aktivní sbírání, ověřování, analyzování, zpracování a šíření informací. Mezi další činnosti novináře patří dojednávání a realizace rozhovorů s významnými a známými lidmi, odborníky a kompetentními a pověřenými osobami.¹⁹

Podle Wolfganga Langenbuchera je prioritním úkolem novináře strukturovat informaci tak, aby usnadnil vzájemnou komunikaci různým skupinám společnosti. Svůj typ žurnalisty-zprostředkovatele aplikuje na demokratickou společnost. Rolí takového novináře je srozumitelně vysvětlit každému členu společnosti důležitá fakta. Musí si uvědomit, že publikuje pro nesourodé společenství lidí. Langenbucher naprosto vylučuje, aby výroky žurnalistů byly založené na dogmatu, namísto objektivity, neutrality a nestrannosti.²⁰

¹⁸ JIRÁK, J.; KÖPPLOVÁ, B. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 79. ISBN 978-80-7367-466-3.

¹⁹ Tamtéž, s. 79.

²⁰ LANGENBUCHER, W. In: KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 78-79. ISBN 80-7184-134-X.

Bez výjimky se každý český a moravský novinář musí držet zásad Etického kodexu novinářů schváleného v České republice valnou hromadou Syndikátu novinářů ČR roku 1998 (aktualizován r. 1999). Syndikát novinářů ČR je „dobrovolným profesním sdružením novinářů. [...] je politicky neutrální, nezávislý na ideologických, náboženských, politických a ekonomických státních i soukromých strukturách. Aktivně se angažuje za svobodu shromažďovat, analyzovat a šířit informace prostřednictvím tištěných a elektronických médií, svobodu vyjadřovat názor včetně svobody kritizovat, oponovat vládám a politickým a ekonomickým strukturám, veřejným nebo soukromým“²¹.

Zpravidla každý kodex, který byl přijat v dalších evropských demokratických zemích, vyžaduje plnění těchto hlavních zásad: pravdivost, přesnost, nestrannost, zveřejňování informací z ověřitelných zdrojů, odpovědnost k zákonům a veřejnému blahu společnosti. Jeho záměrem je zabránit překrucování podstaty zpráv a k následnému manipulování s veřejností prostřednictvím masově mediálních prostředků. Etický kodex novinářů slouží i k ochraně samotných novinářů před těmi, co se stali subjekty medializované zprávy. Pokud žurnalista dodržel všechna pravidla novinářské etiky, není možné na něj vyvíjet jakýkoliv nátlak. Tato ochrana se vztahuje i na mediální instituce, u nichž je novinář zaměstnán.²²

Smyslem kodexu je též sladit práva a svobody občanů a novinářů tak, aby byly schopny koexistence a navzájem se nevyklučovaly ani neomezovaly. Etický kodex se skládá ze tří částí. První z nich upozorňuje, že každý občan demokratického státu má právo na včasné, úplné, pravdivé a nezkreslené informace a právo znát původ těchto informací. Každý novinář svou činností mu informace poskytuje, proto za ně musí také nést zodpovědnost. Druhá část požaduje po novináři vysokou profesionalitu, a to z toho důvodu, že podstatou novinářiny je odpovědně poskytovat službu veřejnosti, naplňovat její očekávání a jednat ve veřejném zájmu. Profesionální novinář by měl např. odolávat nátlakům, střetům zájmů a úplatkům, chránit soukromí jednotlivce, oddělovat fakta od

²¹ Syndikát novinářů ČR, z. s. [online]. © 2015 [2016-11-20]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/>

²² KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 84-86. ISBN 80-7184-134-X.

osobních názorů, zabránit zamlčování či snad překrucování důležité skutečnosti. V žádném případě nesmí prosazovat svou osobu či využívat svou mediální moc. Poslední část nabádá novináře, aby se vyvaroval profesionálním chybám, jelikož autorita médií je závislá na jeho slušnosti, serióznosti a důvěryhodnosti.²³

Nových podob nabývá žurnalistika s rozvojem televize, umožnila tak zprostředkování událostí v přítomném čase. Divák se stal přímým účastníkem průběhu události, která se odehrávala právě teď. Díky tomuto aktuálnímu, rychlému a pohotovému zpravodajství si vydobyla místo hlavního informačního média dne.²⁴

Aby televizního diváka zpráva zaujala, je nezbytné, aby se na tvořivém procesu podílel jak sám novinář-autor, tak i kameraman. U novináře je důležité, aby pochopil celou podstatu události, kterou hodlá zpracovat na mediální obsah. Předem se seznámil s problémem. Na výsledném dojmu má svůj podíl i kameraman, který se často musí přizpůsobovat prostředí, být pohotový a pracovat rychle a přesně. To však neznamená, že se jeho práce musí stát rutinní a mechanickou, i u něj se oceňuje kreativita. I on musí být se samotnou událostí obeznámen, aby tak jeho záběry zobrazovaly podstatu problému.²⁵

Televizní novinář mluvící před kamerou by neměl podcenit kvalitu svého verbálního i neverbálního projevu. Měl by vystupovat jako profesionál, znalý svého jazyka, zvláště mluvené podoby. Mít bohatou slovní zásobu, okázalý způsob přednesu a kulturní vystupování.²⁶ Dále by měl mít alespoň některé z následujících vlastností: zvědavost, rychlost, emocionální odstup, slušnost (ale i vtíravost), odhodlanost, houževnatost, logické myšlení, smysl pro souvislosti, schopnost odhadnout vhodnost textu do zpravodajství ad.²⁷

²³ *Syndikát novinářů ČR, z. s.* [online]. © 2015 [2016-11-20]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/>

²⁴ HLADKÝ, M. a kol. *Žurnalistika v televizi*. Vyd. 1. Praha: Novinář, 1986, s. 32.

²⁵ Tamtéž, s. 105.

²⁶ PROKOP, P. *Teorie televizní a filmové tvorby: televizní zpravodajství I*. Vyd. 1. Praha: SPN, 1988, s. 10.

²⁷ VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*. Vyd. 2. Praha: UJAK, 2010, s. 40 ISBN 978-80-86723-88-4.

2 TELEVIZNÍ ZPRAVODAJSTVÍ

Zpravodajství v novinářském pojetí lze definovat ze dvou úhlů pohledu, jako přípravnou fázi novinářské činnosti, při níž dochází k vyhledávání a výběru informací, nebo jako konečnou fázi, při níž dochází k následnému sdělování informací (tzv. zpráv) prostřednictvím novin, časopisů, rozhlasu, televize a tzv. nových médiích. V obou případech termín označuje akci, kterou jsou šířeny rozličné a pro společnost důležité, užitečné, anebo alespoň zajímavé informace, a tím se podílí na utváření názorů, spoluurčuje vnímání veřejného dění, politického rozhodování, stavu společnosti apod. Má tedy především funkci informační.²⁸

Včetně funkce informovat, vykonává další funkce vůči společnosti tím, že udržuje její spojitost a národní identitu, vytváří společné sdílené hodnoty, názory a postoje, a díky tomu, že zpravodajství dává události do souvislostí, plní i funkci korelace.²⁹ Je to z toho důvodu, že se zpravodajství v mnoha případech pro řadu lidí stává klíčovým a jediným zdrojem informací o aktuálním dění. Považují ho za poskytovatele věrohodných informací o světě, lidech a společnosti, s nimiž nepřijdou každý den do bezprostředního styku. Zpravodajství představuje tak pro publikum možnost neomezeného kontaktu s okolním světem, společenskými jevy a událostmi. To je důvod, proč se zpravodajství těší silnému zájmu příjemců.³⁰

Proces celého zpravodajství se vyvíjí od hledání a shromažďování informací přes jejich třídění a selektování až po zpracovávání a interpretování a předávání různě diferencovaným příjemcům. Na rozdíl od publicistiky nesmí žurnalistické zpravodajství být subjektivní, ale musí být přesné, vyvážené, nezaujaté, aktuální, jednoznačné, srozumitelné, bez vlastního názoru a ověřené minimálně ze dvou navzájem nezávislých zdrojů.³¹

²⁸ OSVALDOVÁ, B. *Zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 21. ISBN 80-246-0248-2.

²⁹ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 10. ISBN 80-7367-096-8.

³⁰ Tamtéž, s. 12.

³¹ OSVALDOVÁ, B. *Zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 21. ISBN 80-246-0248-2.

Objektivita, vyváženost a nestrannost jsou tři základní kvalitativní požadavky na zpravodajství, týkající se konkrétních výstupů. Objektivita znamená oddělování faktů od názorů. Fakta a zobrazování reality se musí co nejdůvěrněji shodovat se skutečným stavem.³² Toho lze dosáhnout např. zpovídáním svědků či expertů, podávat zprávu bez emocí, věcně a s neutrálními výrazy, či zveřejňovat důkazy.³³ Objektivnosti však lze dosáhnout již na samém počátku zpravodajské činnosti, a to při sběru informací. Sběr by měl probíhat nezaujatě. Dále je potřeba objektivně uvážit jejich kvalitu, důvěryhodnost zdroje a jakou má ta informace hodnotu.³⁴ Vyváženost si všímá především toho, jestli všichni účastníci mají možnost se k události vyjádřit, a to stejným dílem. Dále také, zda je na událost nahlíženo z různých úhlů pohledu a zda zpravodajství celkem zprostředkovává všechna důležitá témata.³⁵ U nestrannosti jde převážně o to, jakým způsobem jsou informace zpracovány, zda zpráva není vůči někomu či něčemu zaujatá a zda neobsahuje překroucené informace.³⁶ Zpravodajství se nesmí přiklánět na něčí stranu. Veškerá fakta a názory musí být náležitě zpracována a zprostředkována, nikoliv přetvářena k obrazu svému. Existují však výjimky, kdy požadavek nestrannosti nelze zcela použít. Jedná se o takové typy zpráv, jako jsou investigativní žurnalistika, lidské dojemné příběhy či silně emotivní zprávy (např. o teroristickém útoku).³⁷

Zpravodajství se především koncentruje na právě probíhající nebo na ne příliš staré události, nebo na děje, která se sice staly již dávno, ale nyní se vynořují v nových souvislostech. Jedná se totiž o informace faktické povahy a takové se vždy vztahují k minulosti, proto se musí uveřejnit co nejdříve, aby neztratily na hodnotě. Při zpracování zprávy se klade důraz na co nejužší vazbu s onou událostí, to znamená přímé svědectví novináře – být na místě dění, udělat rozhovory s očitými svědky,

³² TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 144. ISBN 80-7367-096-8.

³³ BENTELE, G. In: KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 111. ISBN 80-7184-134-X.

³⁴ MICHÁLEK, L.; POKORNÝ, L.; STIERANKA, J.; MARKO, M. *Zpravodajství a zpravodajské služby*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 52. ISBN 978-80-7380-428-2.

³⁵ REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 314. ISBN 80-7178-926-7.

³⁶ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 146. ISBN 80-7367-096-8.

³⁷ REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 163-164. ISBN 80-7178-926-7.

aby zprostředkované informace byly přitažlivější, přehlednější, srozumitelnější a osobnější. K tomu zpravodajství používá ustálené postupy, čímž se prakticky všechna sdělení stávají jednotvárná, je tak potlačována nápaditost a pestrost. Naopak přílišné zasahování a experimentování by mohlo vést k nejednoznačnosti a příjemce by byl ve výsledku zmaten a dezorientován.³⁸

Televizní zpravodajství se začalo pochopitelně vyvíjet až s nástupem televizního vysílání. U nás začala pravidelně vysílat Česká (tehdy Československá) televize roku 1953, přičemž televizní vysílání v ostatních zemích započalo již v roce 1936 (začátek vysílání BBC).³⁹ Přičemž v prvních dvou letech existence televize bylo vysíláno zpravodajství rozhlasové, a sice zvuková modulace *Rozhlasových novin*, při které byl snímán obrázek diapozitivu s nápisem *Posloucháte Rozhlasové noviny*. Dva roky trvalo, než si novináři osvojili televizní žurnalistickou profesi, a mohlo tak dojít k rozvoji televizního zpravodajství se všemi jeho specifiky. Prvním takovým typem byly *Televizní aktuality a zajímavosti*, které byly vysílány do roku 1957. Od roku 1958 byl totiž jejich název změněn na *Televizní noviny*. Na počátku jejich vysílání (1956) vzniká i hlavní redakce zpravodajství, která s příchodem roku 1957 každý den obstarává a zajišťuje dvacet pět minutové zpravodajství.⁴⁰

Pro televizní zpravodajství, jehož hlavní podstatou je aktuálnost a včasnost, hraje vývoj technologie významnou roli. Nové objevy v podobě bezdrátového mikrofonu či přenosné kamery umožnily novinářům být v terénu mobilnější a pohotovější. Dalším technickým pokrokem byla možnost přímého přenosu z místa dění do zpravodajského studia v budově televize.⁴¹ K tomu došlo roku 1955, kdy byl v Československu vyroben první přenosový automobil. Diváci tak díky tomu mohli být přímými účastníky

³⁸ OSVALDOVÁ, B. *Zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 22-23. ISBN 80-246-0248-2.

³⁹ OSVALDOVÁ, B. a kol. *Stručná historie zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 22-23. ISBN 80-246-0248-2.

⁴⁰ HLADKÝ, M. a kol. *Žurnalistika v televizi*. Vyd. 1. Praha: Novinář, 1986, s. 47-48.

⁴¹ OSVALDOVÁ, B. a kol. *Stručná historie zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 22-23. ISBN 80-246-0248-2.

zápasu v hokeji mezi Prahou a IF Leksands, mohli vidět přímý přenos divadelní hry *Prodaná nevěsta* v Národním divadle či první spartakiády.⁴²

Zpravodajství je nedílnou součástí programového vysílacího schématu každé seriózní televize. Má své pevně zakotvené umístění v časovém harmonogramu. To, že se jedná o základní složku programu, dokazuje i fakt, že jsou hlavní zpravodajské relace zařazeny na úvod hlavního vysílacího času, tedy primetimu. Televizní zpravodajství zprostředkovává informace pravidelně každý den. Takové informace se mohou časově pojit s právě proběhnutým dnem či se vracet k již medializovaným kauzám a událostem. Dokonce je zpravodajství v televizi schopné přenášet audiovizuální informace souběžně s vývojem události, tedy je schopné přímého přenosu.⁴³

Zpravodajství ve veřejnoprávní televizi preferuje zprávy, které jsou důležité pro všechny, individuální potřeby diváků odsouvá stranou. Neklade na první místo divákovo porozumění, nýbrž atribut důležitosti. Nevadí, že divák sdělení nepochopil, je ale součástí populace, pro kterou je zpráva určena. Zatímco zpravodajství komerční televize dává přednost tomu, co je důležité pro diváka. Výběr zpráv je v této sféře prováděn na základě potřeb a zájmů publika. Takové publikum je omezeno a považuje za důležité to, co objektivně vůbec důležité není.⁴⁴

2.1 Specifika televizního zpravodajství

Zpravodajství v televizi je divákem vnímáno auditivně a vizuálně. Dochází v něm ke kombinování obrazů v pohybu, zvuků a mluveného slova, jejichž vzájemný vztah je podstatný pro konečnou prezentaci sdělované informace. Styl televizního zpravodajství

⁴² HLADKÝ, M. a kol. *Žurnalistika v televizi*. Vyd. 1. Praha: Novinář, 1986, s. 48.

⁴³ LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 79. ISBN 80-246-0248-2.

⁴⁴ VÁGNER, I. *Televizní zprávy – psychický nátlak?* Vyd. 1. Praha: Argo, 1997, s. 41. ISBN 80-7203-160-0.

je osobitý, proto ke svému účelu využívá specifické složky, jimiž jsou audiovizuální jazyk, záběr, vizuální kontinuita a střihová skladba.⁴⁵

Audiovizuální jazyk se dělí na složku obrazovou a složku zvukovou. Obrazová je složena ze všech druhů obrazových nosičů záznamu (např. video, přímý přenos), počítačové grafiky (např. animace, efekty) a nejrůznější formy psaného textu. Zvuková část sestává převážně z mluveného slova, reálných zvuků a ruchů, méně pak z hudby a ticha.⁴⁶ Reálné ruchy z natočeného prostředí přispívají k autentičnosti sdělovaného obsahu, vtiskují mu jeho přirozený, osobitý ráz.⁴⁷ Mluvené slovo může být ve formě monologu jako synchronní výpověď, dialogu jako rozhovor, čteného textu atd. Dalším prostředkem audiovizuálního jazyka je parajazyk, který se společně s řečí podílí na výsledné interpretaci sdělení. Mezi paralingvistické charakteristiky řeči patří hlasitost, výška tónu, rychlost, plynulost, intonace, frázování a správná výslovnost. V neposlední řadě i řeč těla či zvolené oblečení mají význačný podíl na výsledném dojmu.⁴⁸

Záběr coby elementární stavební jednotka obrazu je charakterizován svými rysy, velikostmi a funkcemi. Mezi vlastnosti záběru se řadí úhel, postavení a pohyb kamery, rámování a kompozice obrazu. S ohledem na zobrazovanou skutečnost plní funkci orientační, registrační, emotivní, dramatizační, symbolickou ad. Velikosti záběru jsou tři: celek, polocelek a detail. Celek se soustředí na prostředí, kde se událost odehrává – lokalizuje místo, podává přehled o situaci a počtu a rozmístění protagonistů. Z celkového záběru získá divák i informaci kdy se událost stala, zda ve dne či v noci, v létě nebo v zimě. Z těchto důvodů se tyto záběry řadí na začátek či konec zprávy. V úvodu diváka seznamují, v závěru zase shrnují zobrazovanou skutečnost. Detailní záběry naopak vypouští okolí a soustředí se pouze na nejdůležitější předmět záznamu, čímž vyzdvihnou jeho podstatu či vlastnost. Mnohdy odpovídají, jakým způsobem k něčemu došlo a proč k tomu došlo. Přechod mezi celkem a detailem zajišťuje tzv. polocelek. Ten upozorňuje na hlavní subjekty a protagonisty události, dává tak

⁴⁵ LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 73. ISBN 80-246-0248-2.

⁴⁶ Tamtéž, s. 73.

⁴⁷ PROKOP, P. *Teorie televizní a filmové tvorby: televizní zpravodajství I*. Vyd. 1. Praha: SPN, 1988, 43.

⁴⁸ LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 73-74. ISBN 80-246-0248-2.

odpověď na otázku, kdo nebo co je příčinou, činitelem či nositelem vzniklého stavu. Polocelek je také nejideálnější pro záběr pohybu.⁴⁹

Prostřednictvím tzv. záběrové triády, tedy následností tří výše zmíněných záběrů, dochází k **vizuální kontinuitě**. Jejich různým zkombinováním se zachytí celá událost, potřebná fakta a paralelně s komentáři se zodpoví základní otázky, které obsahuje každá standardizovaná zpráva v médiích.⁵⁰

Princip **stříhové skladby** spočívá ve spojování a návaznosti jednotlivých záběrů, a to z hlediska časové a dějové plynulosti sdělení. Jednotlivé záběry totiž mohou být samostatnými nebo dílčími záznamy události. Úkolem stříhu a obrazové skladby je tyto záběry spojit do ucelených sekvencí, a tím utvořit souvislý a plynulý sled záběrů. Divákovi se tak ve zkrácené verzi přehraje celý průběh události. Každá televizní zpráva by měla být postavena na logické kontinuitě – mít začátek, prostředek a závěr.⁵¹

2.2 Typologie televizní zpravodajské produkce

Faktory, jako jsou zaměření a ráz televizní stanice, způsob jejího financování, technické vybavení, personální vybavení (technici, síť zpravodajů doma i v zahraničí ad.), se podílejí na konkrétnější specifikování televizní zpravodajské tvorby. Z hlediska plošného pokrytí území se televizní zpravodajství dělí na celoplošné, regionální a lokální. Z hlediska tematického zaměření ho lze rozdělit na domácí, zahraniční, meteorologické, dopravní, politické, ekonomické, kulturní, sportovní, nebo tzv. všeobecné, které zahrnuje veškerou vyčleněnou tematiku.⁵²

⁴⁹ LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 74-75. ISBN 80-246-0248-2.

⁵⁰ Tamtéž, s. 75.

⁵¹ Tamtéž, s. 74-75.

⁵² Tamtéž, s. 79.

V současné televizní zpravodajské produkci existují dva základní ustálené programové typy, a sice **krátké zpravodajské pořady** a hlavní zpravodajské relace. První formát zajišťuje informační servis v průběhu celého dne. Takové zpravodajské pořady jsou stejně jako ty večerní pevně zakotveny v časových intervalech – nejčastěji jsou ranní, polední a odpolední. Charakter krátkých zpravodajských pořadů se liší v souvislosti s charakterem příslušné televizní stanice. Některé obsahují pět až šest stručných zpráv vždy s úvodním slovem moderátora. Délka těchto zpravodajských příspěvků je v průměru kolem pěti minut. Jiné zase vysílají pouze krátký zpravodajský přehled informací titulkového charakteru.⁵³

Hlavní zpravodajské relace, které jsou pro analýzu v této práci zásadní, poskytují celkový audiovizuální přehled událostí z uplynulého dne. Komplex relace se skládá z rozdílných prvků, jsou to původní obrazové příspěvky, telefonického rozhovory, předtočené záběry z místa dění, přímé vstupy reportérů z domova i ze zahraničí, a to vše je uváděno či doprovázeno živým slovem moderátorů ze studia. Součástí večerního zpravodajského pořadu je i ustálená formální a grafická podoba (např. hudební podkres zpráv, hlavní znělka, předěly, upoutávky, headliny). Celková délka vysílání hlavních zpravodajských relací se pohybuje zhruba od patnácti do třiceti minut a v průměru odvysílají deset až osmnáct příspěvků. Sportovní a meteorologické zpravodajství jsou vesměs vyčleněna jako samostatné pořady.⁵⁴

Je nezbytné podotknout, že skladba hlavních zpravodajských pořadů se u jednotlivých stanic liší. Každá televize vykazuje při výběru událostí a sestavování zpráv odlišné preference. Některé dávají přednost zprávám obsahující informace na bázi společenské důležitosti, některé zase na základě zajímavosti, senzačnosti či zábavnosti.⁵⁵

⁵³ LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 80. ISBN 80-246-0248-2.

⁵⁴ Tamtéž, s. 80.

⁵⁵ Tamtéž, s. 80.

2.3 Televizní zpráva

Zpráva je historicky nejstarší žurnalistický útvar, který je nepostradatelnou součástí zpravodajských bloků v jakémkoli médiu. Je základním kamenem zpravodajství. Jedná se o výsledek analytického zpracování shromážděných dat a informací o aktuální události, výsledku činnosti, změně nějakého stavu nebo situaci, která se stala nebo nestala, stane nebo nestane. Zpráva může pojednávat prakticky o čemkoli, co je výjimečné, nové, aktuální a nějakým způsobem se vymyká normálu. Stejně tak je součástí novinářovy práce informovat o věcech předvídaných a očekávaných. Jejimi dalšími základními vlastnostmi je citová neutrálnost a věcná správnost – zpráva fakta pouze zaznamenává a potvrzuje, nijak nekomentuje ani neanalyzuje.⁵⁶

Lidé zprávy potřebují, pomocí nich se rozhodují, utváří názory a úsudky o tom, co se ve společnosti děje, a díky nim mohou jednat jako informovaní občané, a orientovat se tak ve světě. Zprávy jim dále pomáhají lépe si zorganizovat každý den, přinášejí jim totiž informace o počasí, dopravě či kultuře. Díky informacím lidé mezi sebou i komunikují, poskytují jim tak témata ke konverzaci.⁵⁷

Zprávy z hlediska predikace lze označit výrazy **očekávané** a **neočekávané**. Do skupiny očekávaných zpráv se řadí ty události, o nichž reportéři vědí dopředu z tiskových sdělení, z pozvánek a dalších forem předběžných upozornění. Za neočekávané zprávy lze označit ty, které zpracovali na základně vlastního pozorování, prostřednictvím kontaktů nebo tipům od veřejnosti.⁵⁸

Bezpochyby cílem každé zprávy je přehledným a snadno pochopitelným způsobem sdělit hlavní fakta o události. Zpracování však musí být přesné, ale stručné, a přesto zajímavé, aby zaujaly. Stručnost však nesmí způsobit, aby novinář nesdělil jádro děje.

⁵⁶ OSVALDOVÁ, B. *Zpráva*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 24. ISBN 80-246-0248-2.

⁵⁷ BURNS, L. S. *Žurnalistika*. Překlad H. Loupová. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 62. ISBN 80-7178-871-6.

⁵⁸ Tamtéž, s. 62.

Každá zpráva musí poskytnout odpovědi na otázky *kdo, co, kde, kdy*, a u delších zpráv ještě *jak a proč*. Musí dodržovat jednotu místa, času a děje.⁵⁹

Existují dvě možnosti, jak vytvořit typologii zpráv, a sice podle Johna Hartleyho, nebo na základě Gay Tuchmanové. Typologie podle Johna Harleyho, známá jako obecná, rozděluje zprávy na základě tematického zaměření na: **politické, ekonomické, zahraniční, domácí, příležitostné** (příběhy o neštěstích, celebritách) a **sport**. Gay Tuchmanová vytvořila dvě typologie na základě časového průběhu a zakotvení události vzhledem ke konkrétnímu času příjmu zpráv publikem. V první rozděluje zprávy na **horké novinky** (hard news, důležité informace, které je nutné zařadit do zpráv a každý dobře informovaný občan by je měl znát) a **doplňující informace** (soft news, zajímavé události týkající se běžného každodenního života). Ve druhé je dělí na základě způsobu postupného odhalování informací o události a jejím vývoji. Rozlišuje tak zprávy **bezprostřední** (spot news, jednorázové zprávy, dále se nevyvíjejí), **vyvíjející se** (developing news, postupné získávání informací a následná inovace zprávy) a **průběžné** (continuing news, série informací na stejné téma, které se objevuje během delšího časového období, např. předvolební a povolební informace).⁶⁰

Všechny zmíněné atributy zpráv jsou charakteristické i pro televizní zprávu, která je však zaznamenává v audiovizuální podobě, což ji formálně odlišuje od jiných médií. Audiovizuálnost je elementární složkou televizního vysílání, jehož produkty jsou vnímány zrakem a sluchem současně. Některé stylistické postupy zpráv převzala z rozhlasu a tisku, ale její typický charakter jí byl vtisknut až technickým pokrokem v oblasti snímání, záznamové a přenosové elektroniky. Nové technologie podnítily rozvoj specifické vlastnosti, kterou je tzv. televizní zpravodajská přítomnost, kdy dochází ke stírání časové distance mezi dějem události a jeho vysláním prostřednictvím přímých reportážních vstupů nebo prostřednictvím živé zpravodajské moderace ze studia, umožňující náhlé doplňování zprávy o další informace v tomtéž čase.⁶¹

⁵⁹ OSVALDOVÁ, B. *Zpráva*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 24. ISBN 80-246-0248-2.

⁶⁰ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 29-31. ISBN 80-7367-096-8.

⁶¹ LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 81. ISBN 80-246-0248-2.

2.3.1 Specifika televizní zprávy

Prvkem společným pro zpravodajskou produkci všech médií je **titulek**. Avšak u televizního zpravodajství je specifický tím, že se vyskytuje ve dvojí podobě. Ta první se objevuje při uvedení jednotlivé zprávy jako obraz společně s textem složeného z maximálně dvou slov. Druhé provedení jako headline je dynamický přehled několika zpráv v samotném úvodu zpravodajské relace. Jeho úkolem je diváka nalákat na sledování. Stavba titulku je velmi zhuštěna a v televizním podobě bohatě strukturovaná. Obsahuje pět složek – mluvenou, hudební, obrazovou, textovou a grafickou. První výstižně charakterizuje událost, druhá určuje tempo a rytmus mluveného sdělení, obraz představuje důležitý okamžik události, nanejvýš třemi slovy se skládá jeho textová část vystihující základ informace a grafika sdělení dává význam.⁶² Tzv. podtitulky pouze informují či doplňují televizní zprávu a tzv. jmenovky pomáhají identifikovat vystupující a hovořící subjekty na kameru.⁶³

Kompozice televizní zprávy může být vystavěna na principu čtyř základních postupů – chronologického, logického, akcentujícího a kruhového. Logická výstavba má tzv. tvar obrácené pyramidy – reprodukce informací postupuje logicky od důležitějších k méně důležitým. V praxi moderátor ve studiu uvede zprávu se všemi jejími podstatnými fakty a posléze obrazová část je už jen doplňující. Televiznímu zpravodajství však lépe vyhovuje akcentující kompoziční struktura, protože v úvodu je vypíchnut nejzajímavější a nejdůležitější bod události, aniž by dodržoval faktickou či časovou posloupnost. V počátcích televizního zpravodajství bylo hojně využíváno uspořádání zprávy v časovém sledu, tedy chronologická kompozice. V současné době už se tolik nevyskytuje, až na zpravodajství sportovní, kde je zachování přesné časové posloupnosti vývoje hry podstatné. Obrazové sdělení je nejčastěji založeno na kompozici kruhové, neboť obrazové a zvukové prostředky jsou vystavěny tak, aby se

⁶² LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 83-84. ISBN 80-246-0248-2.

⁶³ PROKOP, P. *Teorie televizní a filmové tvorby: televizní zpravodajství I*. Vyd. 1. Praha: SPN, 1988, 51.

stala plnohodnotným televizním zpravodajským útvarem a nahradila slova moderátora, který ji jen uvede a ona poté sama za sebe informuje.⁶⁴

Hudba se ve zpravodajských pořadech vyskytuje ve znělkách, předělech, upoutávkách a headlinech, čili jako důležitý stylistický a kompoziční prvek ve skladbě. Dále se využívá jako hudební podkres v samotných příspěvcích. Jeho prostřednictvím vyvolává emoce, apeluje na divákovu pozornost a vtiskuje jinak monotónním zprávám dynamičnost a rytmiku.⁶⁵

Synchronní výpověď reportéra na kameru neboli **stand-up** je typickým a nepostradatelným jevem u televizní zprávy. Jeho smyslem je podat svědeckou výpověď reportéra z místa dění, nebo doplnit zprávu o nové důležité informace. Stand-up se má vyskytovat ve třech stádiích zpravodajského materiálu – v úvodu, v jeho středu a na závěr. Mnohdy je však na konci používán jako domicil, tedy označení místa dění, dále k odhlášení reportéra a název televizní stanice. V zájmu zachování logické posloupnosti a srozumitelnosti by měl každý slovní komentář obrazového materiálu navazovat na synchronní výpověď a ta posunout sdělovaný obsah k dalšímu mluvenému doprovodu neboli komentáři.⁶⁶

Úkolem **komentáře** je doprovázet obraz a společně s ním informovat o stavu události. Popíše, co na obrazu je i co není, a událost časoprostorově umístí. Svým komentářem novinář sdělí divákovi fakta, která nejdou, nebo nemohou být zachycena na kameru. V neposlední řadě funkcí komentáře je upoutat pozornost diváků při ne tolik zajímavých a všeřikajících záběrech.⁶⁷

⁶⁴ LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 82-83. ISBN 80-246-0248-2.

⁶⁵ Tamtéž, s. 76-77.

⁶⁶ Tamtéž, s. 77.

⁶⁷ PROKOP, P. *Teorie televizní a filmové tvorby: televizní zpravodajství I*. Vyd. 1. Praha: SPN, 1988, 9-10.

Televizní zpráva není jen nahodilý shluk faktů, ale vystavěna na jejich významu a logické korelace. Proto by měl být vztah **obrazu** a **zvuku** včetně reálných pohybů vyvážený. Správně by se měly tyto složky navzájem doplňovat. Díky tomu získá obraz na základě zvuku nový pohled a zvuk požadovaný význam. Tato rovnocennost zapříčiní, že divák správně a jednoznačně pochopí, co je smyslem sdělení.⁶⁸ Narušením vztahu mezi obrazem a komentářem dojde k:

- a) anulaci (vzájemnému vyrušení) – obraz a mluvené slovo se rozchází, slyšíme něco jiného, než vidíme;
- b) alienaci (odcizení) – dominance mluveného slova nad pouhou obrazovou kulisou, nebo chabý komentář na silně emocionálně zabarvené záběry;
- c) superpozici (nadbytečné zobrazení) – to, co vidíme, komentář přesně popisuje, což je zbytečné.⁶⁹

Dalším specifickým rysem televizního zpravodajství je **jazyk** a jeho využití v praxi. Každý moderátor, reportér či redaktor se řídí zásadami spisovného jazyka hovorového stylu a používá prostředky typické pro mluvený projev. Stavba věty by měla být jednoduchá, volit věty spíše kratší než delší přispívá k lepší zapamatovatelnosti a srozumitelnosti. Aktuálnost zprávy posiluje použití přítomné času a činného rodu u sloves. V zásadě by se mluvčí měl vyhýbat cizím slovům, odborným výrazům či úředním formulacím, jejich užívání vede k dezinformaci. Co se týká paralingvistických prvků řeči, velkou roli zde hrají pauzy, kadence, tempo a rytmus řeči, díky nim je text na první poslech srozumitelný a jasný.⁷⁰

Maximální **stopáž** zpravodajského příspěvku v televizi včetně studiového uvedení se odhaduje na dvě minuty. Průměrně jsou však dlouhé jen jednu minutu a deset vteřin, některé dokonce pouhých 30 vteřin.⁷¹

⁶⁸ LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 76. ISBN 80-246-0248-2.

⁶⁹ Tamtéž, s. 77.

⁷⁰ Tamtéž, s. 78.

⁷¹ Tamtéž, 2001, s. 76.

2.3.2 Druhy televizní zprávy

V současné době často dochází ke kombinování několika žánrových struktur dohromady. Je to z důvodu zavádění nových technologií a výrazových prostředků, které obměňují zavedené žánry natolik, že v podstatě vznikají nové formy a zpravodajské tvary.⁷² V této podkapitole budou uvedeny ty druhy zpráv, které si ještě zachovávají svá relativní specifika.

Zpráva čtená neboli **verbální** je nejstarší typ televizní zprávy. Na počátku byly zpravodajské pořady složeny jen ze samých čtených zpráv. Nyní se s ní divák setkává velmi výjimečně, zpravidla jen v případě mimořádných událostí, kdy ještě nejsou známy další podrobnosti, ani není k dispozici obrazový materiál, nebo jde o událost, která se stala během vysílání, a je natolik důležitá, že nelze s jejím uveřejněním déle čekat. Taková zpráva je velmi stručná a obvykle převzata z tiskové agentury, pouze upravena podle zásad mluvené formy jazyka.⁷³

Zpráva obrazová neboli **němá** je stručná, ale výstižná, krátká (nepřesahuje 30 sekund) a bez původní zvuku. Místo toho je komentována. Informuje o méně závažných věcech a pouze doplňuje zpravodajský výčet dne.⁷⁴

Zpráva kombinovaná neboli **rozšířená** je dnes nejčastější formou zpracování informací. Jak název napovídá, zpráva v sobě kombinuje mluvené slovo s obrazem. Komentovaná část však převládá, je nabitá informacemi a údaji. Zatímco obraz jen povětšinou plní funkci doplňovací či ilustrační. Zpráva kombinovaná je vystavěna na kompozici obrácené pyramidy – moderátor ve studiu shrne podstatu sdělení, na které posléze navazuje detailnější popis obsahu zprávy společně s obrazem.⁷⁵

⁷² LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 84. ISBN 80-246-0248-2.

⁷³ Tamtéž, s. 84.

⁷⁴ Tamtéž, s. 84.

⁷⁵ Tamtéž, 2001, s. 84-85.

Zpráva reportážní prezentuje fakta prostřednictvím přímého svědectví reportéra. Taková zpráva zvyšuje autenticitu, neboť bezprostředně umožňuje audiovizuální zachycení atmosféry události, zaznamenává výpovědi očitých svědků nebo reálných ruchů a zvuků. Zajímavé obrazové detaily nejpoutavějších okamžiků událostí se střídají s komentáři založenými na faktech. Výstavba reportáže by se správně měla členit na tři základní segmenty: zajímavý úvod, který okamžitě upoutá diváku pozornost (např. obraz dramatické akce), druhá – prostřední – část by měla obsahovat informace objasňující celou událost (např. výpověď kompetentní osoby) a závěr by měl shrnout důležité body, popřípadě uvést následky.⁷⁶

Televizní zpravodajský rozhovor neboli **interview** je realizován metodou otázek a odpovědí. Může se jednat o studiový rozhovor moderátora s kvalifikovanou osobou vyjadřující se k danému tématu, vyjádření odpovědné osoby na kameru (např. tisková mluvčí), živý vstup reportéra z místa dění do vysílání zpravodajské relace (prostřednictvím dialogu s moderátorem poskytuje informace), nebo záznamy náhodně vybraných lidí na ulici formou ankety.⁷⁷ Každý takový rozhovor není postaven na náhodě, ale má svůj stanovený záměr – vždy je určen ke zveřejnění. Otázky mohou být předem připravené a prokonzultované; připravené, ale neprokonzultované; či otázky improvizovaně vyvolané odpověďmi tázaného. Rozlišují se dva druhů interviewů: **oficiální** (jde o formální rozhovor, ve které jsou otázky již předem připravené, a novinář se dál na nic neptá) a **informativní** (rozhovor se přibližuje tomu běžnému, cílem novináře je získat potřebné informace, aniž by šlo o oficiální výpovědi subjektu, který dotazovaný zastupuje). Cílem však každého rozhovoru je získat informace či názor na dané téma od určitých osob.⁷⁸

⁷⁶ LOKŠÍK, M. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 85. ISBN 80-246-0248-2.

⁷⁷ Tamtéž, s. 85-86.

⁷⁸ HLADKÝ, M. a kol. *Žurnalistika v televizi*. Vyd. 1. Praha: Novinář, 1986, s. 257-258.

3 AGENDA SETTING

Pojem agenda setting pochází z angličtiny a v překladu znamená nastolování témat. Přesněji jde o prosazování určitých témat do veřejného diskurzu. Koncept agendy setting spočívá v pochopení, proč se některá témata stanou součástí veřejného zájmu a debaty a proč je některým přikládána větší důležitost než ostatním.⁷⁹ Proces agendy setting lze obecně formulovat jako neustálé konkurování mezi tématy, které se snaží upoutat pozornost médií, veřejnosti a politických subjektů.⁸⁰ Žádná však instituce se nedokáže a nemůže věnovat většímu množství odlišných témat najednou.⁸¹

Agenda setting se dělí na (a) politickou agendu (tj., která témata se stávají prioritami pro politické činitele), (b) mediální agendu (tj., která témata se vyskytují v mediálních obsazích a jejich specifické umístění v rámci zpravodajského vysílání) a (c) veřejnou agendu (tj., která témata považuje veřejnost za důležité).⁸² Celkový proces nastolování agendy je založen na vztazích mezi jednotlivým agendami. Mediální agendu vytvářejí gatekeepři, nejsledovanější média a zásadní události. Ta poté ovlivňuje agendu veřejnou a politickou. Veřejná má vliv na politickou agendu a politická zase dovede ovlivnit agendu médií.⁸³ Pro tuto práci je ovšem důležitá jen tematická agenda zpravodajských médií.

Řada teoretiků, jako byli ve 20. letech 20. století Walter Lippman a Robert Ezra Park a ve 40. letech Harold Lasswell, Paul Felix Lazarsfeld a Robert King Merton, upozorňovala na schopnost médií nastolovat témata jako důležitá pro veřejné mínění.⁸⁴ Tyto teoretické předpoklady poprvé empiricky testovali a výraz agenda setting poprvé

⁷⁹ REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 16. ISBN 80-7178-926-7.

⁸⁰ DEARING, J. W.; ROGERS, E. M. *Agenda-setting*. Thousand Oaks: Sage, 1996, s. 2. ISBN 0-7619-0563-4.

⁸¹ MCCOMBS, M. *Agenda setting*. Překlad T. Kačer a V. Nečas. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 71. ISBN 978-80-7367-591-2.

⁸² KALVAS, F. *Nastolování agendy: Role masové a interpersonální komunikace, osobní zkušenosti a genderu*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 2009, s. 13. ISBN 978-80-7043-805-3.

⁸³ DEARING, J. W.; ROGERS, E. M. *Agenda-setting*. Thousand Oaks: Sage, 1996, s. 91. ISBN 0-7619-0563-4.

⁸⁴ KALVAS, F. *Nastolování agendy: Role masové a interpersonální komunikace, osobní zkušenosti a genderu*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 2009, s. 13. ISBN 978-80-7043-805-3.

použili ve svém článku *The agenda-setting function of the mass media*⁸⁵ američtí mediologové Maxwell E. McCombs a Donald L. Shaw. Článek byl vydán v časopise nesoucí název *Public Opinion Quarterly* v roce 1972. Na konci 60. let 20. století v souvislosti s americkými prezidentskými volbami se snažili zjistit existenci korelace mezi tematickou agendou zpravodajských médií a představami voličů o důležitosti témat. Výsledek kvantitativní obsahové analýzy a dotazníkového šetření, ve kterém voliči uváděli, co považují za důležité, prokázal, že vztah mezi mediální a veřejnou agendou existuje.⁸⁶ Lidé tedy přisuzují významnost stejným tématům, kterým věnují pozornost i média. Z toho sice přímo nevyplývá, že by média měla schopnost přimět publikum k tomu, aby nějaký názor přijalo za své, ale dokážou ho přimět, aby některá témata považovalo za důležitější než jiná.⁸⁷ Tento výzkum se stal základem pro jakékoliv další studie agendy setting ve zpravodajství.

Mediální organizace nastolují témata, ze kterých se skládá jejich zpravodajství. Přesně jde o to, že si témata vyhledávají, preferují a vracejí se k nim. Tímto tříděním a výběrem skládají agendu témat, kterou předkládají svým příjemcům. Pracovníci např. televizního média dokonce rozhodují, které téma se objeví na začátku zpravodajské relace, tím docílí toho, že bude téma považováno za důležité. Příjemci jsou totiž zvyklí na to, že co je např. na titulní straně novin či v rychlém přehledu zpráv na začátku zpravodajského pořadu, je pro daný den důležité.⁸⁸

Mediální agenda tedy znamená, že témata, na která jsou v masových médiích kladen větší důraz, se stávají viditelnými, což ovlivní následné šíření mezi publikem. I pro samotné příjemce se stávají důležitými, ale neovlivňují přímo jejich názory. Masová média jsou jen mocným nástrojem k určování toho, co bude na pořadu dne. Předem určí, který problém či aktuální otázka se bude na veřejnosti probírat. Zkrátka do značné

⁸⁵ překlad názvu článku: Nastolování agendy jako funkce masových médiích

⁸⁶ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 115. ISBN 80-7367-096-8.

⁸⁷ DeFLEUR, M. L.; BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S. J. *Teorie masové komunikace*. Překlad J. Jiráka a O. Šoltys. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, s. 273. ISBN 80-7184-09-8.

⁸⁸ BURTON, G.; JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Vyd. 1. Brno: BARRISTER & PRINCIPAL, 2001, s. 239-240. ISBN 80-85947-67-6.

míry určují, o čem budeme přemýšlet.⁸⁹ Z toho vyplývá, že zpravodajství při šíření informací tedy nemají jen krátkodobý účinek, ale svým nastolováním témat ve společnosti ovlivňují publikum i v delším časovém intervalu.⁹⁰

I když samotná média si vesměs vybírají a zpracovávají stále ta samá témata, občas o struktuře agendy setting rozhoduje i řada jiných faktorů. Masmédia musí brát v potaz současnou společenskou situaci (např. předvolební období, ekonomická krize). Záleží také na médiu samotném, co považuje za důležité. Dále, jaký má styl, jaká je míra jeho důvěryhodnosti na veřejnosti, jaká je velikost jeho publika. A v neposlední řadě záleží i na samotných divácích (např. zda se nějaká událost už stala součástí veřejné agendy).⁹¹

Agenda setting nám tak umožňuje nahlížet na zpravodajství jako na výběr konkrétních témat nikoliv událostí. Média totiž, jak již bylo zmíněno, se některým tématům věnují častěji a ve větší míře, některým mnohem méně nebo vůbec. Zpravodajství ovšem přináší každý den nové a nové informace o událostech, ale i když tato sdělení mají odlišný obsah, stále pojednávají o tom stejném tématu. Např. u odvysílané televizní zprávy o dalších obětech ptačí chřipky se koncept agendy setting nezajímá o obsah, ale o to, jak často se tomuto tématu obecně médium věnuje.⁹²

3.1 Framing a priming

Jedná se o atributy spadající pod výzkum nastolování agendy druhého stupně. V této analýze jde především o to, jak jsou témata zpracována a jak zobrazována.⁹³ Analýza

⁸⁹ KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 198-199. ISBN 80-7184-134-X.

⁹⁰ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 112. ISBN 80-7367-096-8.

⁹¹ KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 199. ISBN 80-7184-134-X.

⁹² TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 113. ISBN 80-7367-096-8.

⁹³ NEČAS, V. In: ŠKODOVÁ, M. a kol. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Vyd. 1. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2008, s. 23. ISBN 978-80-7330-151-4.

agendy setting zkoumá, jaká témata jsou vhodná a důležitá, zatímco analýza druhého stupně zjišťuje, který atribut zvolí jako prioritní.⁹⁴

Každá reálná událost obsahuje charakteristické znaky a princip **framingu** neboli zarámování (rámování, rámcování) spočívá ve výběru těchto vlastností, které se při přetváření na mediální obsahy zdůrazní. Ty ostatní se potlačí nebo vypustí. Zvýrazněním těchto aspektů se docílí toho, že vzroste jejich význam, a následně je dán konkrétní smysl celé události. Jedna událost jde zpracovat s různým zarámováním, záleží na selekci prvků.⁹⁵ Významnosti lze dosáhnout různými způsoby, např. opakováním. V případě, že už to samotné téma má pro publikum význam, může této hodnoty nabýt i touto cestou. Rámce se tedy mohou objevit nejen v textu či u zpracovatele, ale i u adresáta či obecně ve společnosti.⁹⁶ Na vznik rámců u zpracovatele má vliv např. jeho profesní rutiny, zásady novinářské práce v daném médiu, představy o publiku ad.⁹⁷ A jen samotný vliv zarámování na výklad dané informace příjemcem není stoprocentní, je totiž usměrněn jeho osobními hodnotami, jako jsou zkušenosti či orientace a znalost daného problému.⁹⁸

Teorie framingu pomáhá vysvětlit, zda a jakým způsobem mají významy mediálních sdělení vliv na utváření názorů příjemců. Jeho koncept totiž vypovídá o tom, že informace o události média sdělují v předem připravené podobě (interpretačním rámu), a tím příjemcům dopředu určují požadovaný způsob, jak si obsah zprávy vyložit. Tímto teorií framingu doplňuje tvrzení teorie agendy setting, a sice že zpravodajské obsahy nejenže určují, o čem mají příjemci přemýšlet, ale i jakým způsobem mají informace vyhodnocovat. Na základě toho lze vyslovit domněnku, zda se nejedná o prostředek manipulace, což může mít dopad na demokratické rozhodování obyvatel. Významy

⁹⁴ MCCOMBS, M. *Agenda setting*. Překlad T. Kačer a V. Nečas. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 133. ISBN 978-80-7367-591-2.

⁹⁵ MCCOMBS, M. In: TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 113. ISBN 80-7367-096-8.

⁹⁶ ENTMAN, R. M. In: ŠKODOVÁ, M. a kol. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Vyd. 1. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2008, s. 31. ISBN 978-80-7330-151-4.

⁹⁷ SCHEUFELE, D. A. In: ŠKODOVÁ, M. a kol. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Vyd. 1. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2008, s. 32. ISBN 978-80-7330-151-4.

⁹⁸ HURTÍKOVÁ, H. *Framing televizního zpravodajství a jeho účinek na formování politických postojů veřejnosti: případová studie pádu vlády Mirka Topolánka v roce 2009*. Vyd. 1. Brno: CDK, 2016, s. 59. ISBN 978-80-7325-400-1.

sdělovaných informací totiž nejsou náhodné, nýbrž jsou směřodatně konstruovány. Příjemci tedy neznají objektivní skutečnost událostí a může jít tak o záměrné zkreslování informací.⁹⁹

Definice framingu je vytvářena již od poloviny 70. let 20. století, kdy se objevila první studie, věnující se této problematice. V této době je framing akademiky charakterizován jako ústřední myšlenka sdělení. Později se toto vymezení ukázalo jako nedostačující a byl framing definován jako kontext sdělení. Právě v rámci toho kontextu se podle novodobých vědců nachází rám, který vyznačuje celkový význam sdělení. Z tohoto předpokladu vychází i v současnosti nejčastěji citovaná definice, jejíž autorem je Robert Entman. Podle něj rámovat znamená „*vybírat určité aspekty z vnímané reality a učinit je v komunikovaném sdělení výraznějšími než ostatní, a to takovým způsobem, aby došlo k zamýšlené interpretaci sdělení, morálnímu hodnocení či doporučení k vyhodnocení poskytnuté informace*“.¹⁰⁰ V první části své definice se zmiňuje, že nejde jen o identifikaci přítomnosti či nepřítomnosti daných prvků, nýbrž o jejich zvýraznění, aby byly snadno rozpoznatelné příjemcem. Ve druhé části přisuzuje rámcům schopnost utvářet názory prostřednictvím přímého naznačování způsobu interpretace. Rámy jsou tak konkrétní vodítka pro vnímání významu sdělení.¹⁰¹

Jak již bylo řečeno, rám zpravodajského příspěvku je vymezen kontextem a tyto rámy stanovují, jakým způsobem se má o tématu přemýšlet. Tyto rámce jsou předem vytvořené a musí být rozeznatelně odděleny od zbývajících zpravodajského obsahu. Obsahují tedy specifické textové či vizuální prvky, která tak definují podobu

⁹⁹ HURTÍKOVÁ, H. *Framing televizního zpravodajství a jeho účinek na formování politických postojů veřejnosti: případová studie pádu vlády Mirka Topolánka v roce 2009*. Vyd. 1. Brno: CDK, 2016, s. 58-60. ISBN 978-80-7325-400-1.

¹⁰⁰ ENTMAN, R. In: HURTÍKOVÁ, H. *Framing televizního zpravodajství a jeho účinek na formování politických postojů veřejnosti: případová studie pádu vlády Mirka Topolánka v roce 2009*. Vyd. 1. Brno: CDK, 2016, s. 65-66. ISBN 978-80-7325-400-1.

¹⁰¹ HURTÍKOVÁ, H. *Framing televizního zpravodajství a jeho účinek na formování politických postojů veřejnosti: případová studie pádu vlády Mirka Topolánka v roce 2009*. Vyd. 1. Brno: CDK, 2016, s. 65-66. ISBN 978-80-7325-400-1.

prezentované události na základě požadovaného vyznění a charakteru média. Stejná témata tak mohou v jiném kontextu nabýt odlišného významu.¹⁰²

Podoba kontextu, tedy prvky, které v něm budou zvoleny, určují charakter rámu. Framing má několik typů interpretační rámu, zde budou uvedeny jen tři příklady. Prvními z nich jsou epizodické a tematické. Epizodické zarámování, které televizní zpravodajství většinou užívá, představuje témata na konkrétních událostech, na konkrétních příkladech. Zatímco tematické zarámování zpracovává témata v širším kontextu. Např. taková problematika nezaměstnanosti by v epizodickém zarámování byla prezentována na příběhu konkrétního nezaměstnaného člověka, kdežto tematické zarámování by se věnovalo různým statistikám a předpovědím vývoje nezaměstnanosti.¹⁰³ Dalšími jsou soutěžní framing a strategický framing. Zpravodajské příspěvky soutěžního a strategického rámu se používají převážně ve volebním období. Soutěžní framing se u témat zaměřuje na výhru či prohru kandidáta a hodnotí jeho míru úspěchu ve výzkumech veřejného mínění. Strategický framing se soustředí na interpretaci osobních kvalit kandidátů, jejich veřejného vystupování a motivů a taktik k dosažení volebních cílů. Třetím zvoleným typem rámu je specifický a generický a jejich klasifikace spočívá na základě daného tématu. První typ se vztahuje k jednotlivým tématům či událostem, zato generický je identifikován přes různé události stejného tématu v čase.¹⁰⁴

Priming lze považovat za součást zarámování, jelikož se jedná o vypíchnutí určitých vlastností či podrobností vztahujících se k události. Má tak vliv na změnu příjemcova vnímání významu zobrazovaného tématu. Veřejnost na něj zaměří svou pozornost

¹⁰² HURTÍKOVÁ, H. *Framing televizního zpravodajství a jeho účinek na formování politických postojů veřejnosti: případová studie pádu vlády Mirka Topolánka v roce 2009*. Vyd. 1. Brno: CDK, 2016, s. 67. ISBN 978-80-7325-400-1.

¹⁰³ PERSEOVÁ, E. M. In: TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 122-123. ISBN 80-7367-096-8.

¹⁰⁴ HURTÍKOVÁ, H. *Framing televizního zpravodajství a jeho účinek na formování politických postojů veřejnosti: případová studie pádu vlády Mirka Topolánka v roce 2009*. Vyd. 1. Brno: CDK, 2016, s. 73-74. ISBN 978-80-7325-400-1.

a téma se stane důležitým i ve veřejné agendě. Na další události týkající se tohoto tématu, budou brát větší zřetel.¹⁰⁵

K primingu dochází tehdy, když při výběru hlavní události do zpráv jsou příjemci podstrčena určitá kritéria pro hodnocení veřejných věcí. Účinek se pak projeví, když jedinec formuje svá rozhodnutí na základě kritérií, která mu byla podsunuta prezentováním ve zprávách. Takovým praktickým příkladem může být, když v mediální agendě převládají témata korupčních skandálů, priming se projeví v případě, když se boj politiků kvůli korumpování stane pro lidi podstatným kritériem pro hodnocení politické aktivity.¹⁰⁶

3.2 Mediální účinky agendy setting

Sledování vlivu témat zpravodajských obsahů na příjemce je nezbytné pro celkové doplnění funkcí masmédií. Prostřednictvím výzkumů se zjišťuje, čím média pro lidi v současnosti jsou, zda jim přikládají velkou váhu a považují je za neodkladnou součást svých životů, a tím tak odhalují potenciální moc médií.¹⁰⁷

Výzkum teorie agendy setting a jejích mediálních účinků se vrací zpět do 70. let 20. století, a sice do etapy znovuoživení mocných médií, kdy si řada badatelů kladla otázku, zda masová média mají na příjemce významné sociální účinky, a to z dlouhodobého a nepřímého hlediska. Šlo zejména o působení většího množství mediálních sdělení v průběhu delšího časového úseku na motivace příjemce, názorové klima, sociální normy či hodnoty.¹⁰⁸

¹⁰⁵ WANTA, W. In: TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 123-124. ISBN 80-7367-096-8.

¹⁰⁶ HURTÍKOVÁ, H. *Framing televizního zpravodajství a jeho účinek na formování politických postojů veřejnosti: případová studie pádu vlády Mirka Topolánka v roce 2009*. Vyd. 1. Brno: CDK, 2016, s. 59-60. ISBN 978-80-7325-400-1.

¹⁰⁷ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 104. ISBN 80-7367-096-8.

¹⁰⁸ ŠKODOVÁ, M.; TRAMPOTA T. *Nastolování agendy v kontextu výzkumu dlouhodobých účinků médií a výzkumná tradice v ČR*. In: ŠKODOVÁ, M.; NEČAS, V. a kol. *Veřejná a mediální agenda: komparativní analýza tematizace veřejné sféry*. Vyd. 1. Praha: Professional Publishing, 2009, s. 12. ISBN 978-80-7431-009-6.

Příkladem dlouhodobého a nepřímého vlivu zpráv na nastolování tematické agendy veřejnosti je ten, že média si vyberou určitá témata a opakovaně v delším časovém období jim věnují prostor. Tím mají vliv na recipientovo vnímání a ten vybraná témata považuje za podstatnější než ta, která medializovaná nejsou.¹⁰⁹

Média prostřednictvím agendy setting mají vliv na to, o čem lidé přemýšlejí a jak o tom uvažují, tím, že některá témata se stávají součástí agendy a některá ne, že prostřednictvím pořadí naznačují jejich důležitost a dalšími prostředky (např. kontextové prvky) předurčují jejich možnou interpretaci.¹¹⁰

Recipienti zpravodajských pořadů přijímají zprávy z rozličných důvodů a s odlišnou motivací; a právě to může mít vliv na to, jakým způsobem budou zpravodajské texty dále zpracovávat, co upoutá jejich pozornost a co si z nich zapamatují a později vybaví. Zprávy tedy mohou každého příjemce ovlivnit odlišným způsobem, a to i z hlediska jeho profese, vzdělání, sociálních a psychických vlastností, věku, dokonce záleží na kontextu v momentu přijímání sdělení.¹¹¹

V souvislosti s agendou setting jsou nejčastěji zmiňovány tyto mediální účinky:

- a) zpětný účinek: lidé se za přítomnosti médií chovají jinak; média ovlivňují samotnou událost;
- b) lavinový účinek: představy ze zpravodajství (chybný dojem o realitě) mají vliv na názory a jednání lidí;
- c) mainstreaming: intenzivní příjem hlavního proudu mediálních obsahů vede k tomu, že heterogenní diváci se hodnotově a názorově přibližují;
- d) knowledge gaps: informační propast navyšuje rozšiřující produkce masmédií;
- e) rezonance: když je mediální produkt ve shodě s osobním prožitkem příjemce, vliv té zprávy zesiluje;

¹⁰⁹ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 104. ISBN 80-7367-096-8.

¹¹⁰ JIRÁK, J.; KÖPPOVÁ, B. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 181. ISBN 978-80-7367-466-3.

¹¹¹ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 103. ISBN 80-7367-096-8.

- f) kultivační teorie: vnímání reality u diváků je oslabena a nahrazena vnímáním skutečnosti prostřednictvím mediální konstrukce;¹¹² tím dochází k ovlivňování jednání lidí, a tím i k formování či „kultivování“ jejich přesvědčení.¹¹³

Principem **zpětného účinku** je ovlivňování průběhu nějaké události prostřednictvím přítomnosti média (např. kamery). Lidé na základě toho mění svá chování. Může jít např. o reakci na přítomnost média tím, že mávají do kamery, nebo také o zesílenou realizaci té události (např. demonstrace) za účelem prezentace publiku zpravodajského pořadu.¹¹⁴

Média mohou výběrem témat a jejich zpracováním na mediální obsah vytvořit napodobeninu reálné události. **Lavinovým účinkem** poté je, když tato falešná představa následně ovlivní i názor a vztah příjemce ke skutečnosti.¹¹⁵

Mainstreaming pochází z anglického slova mainstream a v překladu to znamená hlavní proud. Jde o proces, ve kterém příjemci z rozdílných sociálních a kulturních struktur si utvářejí stejné názory a hodnoty, a to na základě intenzivního příjmu homogenních a stereotypních sdělení z médií. To se stává při silném sledování televize, slabí diváci si udržují své rozdílné smýšlení.¹¹⁶

Teorie **knowledge gaps** prokazuje, že získávání informací ve společnosti není rovnoměrné u každého jejího člena. To vede k rozdělení na dvě skupiny: vzdělanější lidé mají tendenci mít lepší schopnost vyhledávat a získávat informace, než ty s nízkým vzděláním. Lidé s nižší úrovní vzdělanosti mají malé či vůbec žádné povědomí o problematice veřejných záležitostí. Masová média svou produkcí tuto propast ještě prohlubují, zvětšují, jelikož jejich povaha je často zaměřena na osoby s vyšším

¹¹² ŠKODOVÁ, M.; TRAMPOTA T. *Nastolování agendy v kontextu výzkumu dlouhodobých účinků médií a výzkumná tradice v ČR*. In: ŠKODOVÁ, M.; NEČAS, V. a kol. *Veřejná a mediální agenda: komparativní analýza tematizace veřejné sféry*. Vyd. 1. Praha: Professional Publishing, 2009, s. 13. ISBN 978-80-7431-009-6.

¹¹³ DeFLEUR, M. L.; BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S. J. *Teorie masové komunikace*. Překlad J. Jiráka a O. Šoltys. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, s. 271. ISBN 80-7184-09-8.

¹¹⁴ JIRÁK, J.; KÖPPOVÁ, B. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 181. ISBN 978-80-7367-466-3.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 182.

¹¹⁶ REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 126. ISBN 80-7178-926-7.

socioekonomickým statusem. Navíc, jak bylo již řečeno, lidé z vyšších statusových skupin dokážou lépe přijímat narůstající přísun masmediálních informací než lidé s nižším vzdělanostním postavením, a tím vzniká informační propast.¹¹⁷

Princip efektu **rezonance** spočívá v tom, pokud určitá televizí konstruovaná skutečnost koresponduje s osobní zkušeností příjemce, televizní vliv mediální reality rezonuje – je posílen.¹¹⁸

Kultivační teorie – jde o jednu z nevlivnějších teorií o účincích na jedince. Termín kultivace zde není používán v jeho pozitivním smyslu zušlechťování. Podstatou je, že mediální obsahy „kultivují“ představy diváků o světě, jejich vnímání skutečnosti se oslabuje a nahrazuje ji konstruování reality ve zprávách. Čím více času člověk tráví před obrazovkou, tím více je ovlivněn realitou zprostředkovanou a tím méně se řídí vlastní zkušeností.¹¹⁹

Nastolování témat souvisí i s těmito typy účinků: bandwagon effect a spirála mlčení. **Bandwagon effect** je doslova překládán jako „jet na vagoně s kapelou“. Tento termín vyjadřuje, že jedinec touží být na straně vítězů, a proto pozoruje své okolí a přiklání se k dominantnímu názoru, podporuje většinové smýšlení, mění rozhodnutí na poslední chvíli či chce činit totéž, co skupina, ke které náleží.¹²⁰

Koncept ovlivňování a tvorby veřejného mínění u tzv. **spirály mlčení** se zakládá na tom, že lidé nechtějí být se svými názory v izolaci, a tak neustále vyhodnocují a pozorují, který názor se stává většinovým a který menšinovým. Ten většinový pak bez obav veřejně vyslovují, zatímco menšinový nikoli nebo jen velmi opatrně. Tím dochází k umlčování marginálních přesvědčení a k dominování většinového názoru.¹²¹

¹¹⁷ Knowledge gap [online]. © 27. 2. 2017 [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: https://www.utwente.nl/en/bms/communication-theories/sorted-by-cluster/Mass%20Media/knowledge_gap/

¹¹⁸ REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 126. ISBN 80-7178-926-7.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 18.

¹²⁰ Tamtéž, s. 232.

¹²¹ Tamtéž, s. 231.

4 GATEKEEPING

Princip agendy setting, které byla věnována celá předcházející kapitola, se opírá o proces gatekeepingu. Tematická agenda je totiž jeho výsledkem. Významem pojmu gatekeeping je výběr témat, které byly shledány jako vhodné pro zveřejnění. Osobě, která provádí tuto činnost, se říká gatekeeper. Ten rozhoduje o výběru témat a událostí, které budou zpracovány na mediální obsahy a zařazeny do mediálního oběhu. Rozhoduje tedy, o kterých událostech se bude ve společnosti hovořit, a tím se podílí na utváření společenských a světových názorů.¹²²

Pojem gatekeeper vytvořil sociální psycholog Kurt Lewin, který zkoumal procesy při rozhodování o rodinných nákupech potravin. Zjistil, že určité sociální a psychické mechanismy některé činitele rozhodující o koupi potlačují, zatímco jiné do vědomí vpouští. A právě tyto mechanismy označil za gatekeepery.¹²³

Morris Janowitz vymezil jako jednu z profesionálních rolí žurnalisty právě gatekeepera, jak uvádí ve své publikaci M. Kunczik. Gatekeeper v jazykovém překladu znamená vrátňý, v mediálním překladu označuje člověka, který informacím „otevívá dveře“. Podle Janowitze si takový typ novináře hraje na nezúčastněného, objektivního a profesionálního prostředníka mezi veřejností a denními celosvětovými informacemi.¹²⁴

Na počátku 50. let 20. století americký sociolog David Manning White jako první použil termín gatekeeping v oblasti mediálních studií. Snažil se vyzkoumat, jak a na základě čeho editoři vybírají události do zpravodajství, zda jednají promyšleně, či intuitivně. Editoři se totiž každý den setkávají s nadbytkem materiálu, který dostanou od zpravodajských agentur. Z těchto potenciálních zpráv musí vybrat jen omezený počet. D. M. White se ve svém výzkumu tedy soustředil přímo na mechanismus výběru

¹²² KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 115. ISBN 80-7184-134-X.

¹²³ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 40. ISBN 80-7367-096-8.

¹²⁴ JANOWITZ, M. In: KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 78-79. ISBN 80-7184-134-X.

a ukázalo se, že výběr probíhá na základě předpokladu, co uspokojí publikum, tzn., že se editor rozhoduje velmi subjektivně.¹²⁵

Výběr zpráv může probíhat například na základě typu média. Televizní zpravodajství dává přednost událostem, ke kterým má obrazový materiál nebo u kterých může být přítomen jejich reportér. Může tak dojít ke skutečnosti, že médium vytěsňuje důležitou událost méně podstatnou.¹²⁶

G. A. Donohue vnímal průběh gatekeepingu z větší šířky, ten včetně výběru zahrnuje do procesu i shromažďování informací, přenos, tvarování, načasování přesunu informace od podavatele k adresátovi.¹²⁷ Podle P. Shoemakerové, která se pojetí gatekeepingu věnovala nejkomplexněji, celý proces nemusí znamenat jen pouhý výběr zpráv. Takové přepracování události na mediální obsahy je podle ní jedna z fází gatekeepingu, u které novinář některé informace opomíjí a ostatní naopak vyzdvihuje. P. Shoemakerová přichází s tvrzením, že gatekeeping začíná, když se redaktor o události dozvídá, a končí v momentě, kdy je zpráva předána publiku.¹²⁸

R. M. Brown se snažil průběh selekce zpráv podrobněji popsat. Nakonec rozvrhl celý proces do čtyř etap:

- a) extrakce – tj. výběr události z ohromného množství informací od zpravodajských agentur;
- b) koncentrace – počet vybraných zpráv je zredukován ohledně požadavků média;
- c) pročištění – obsah zprávy je upraven tak, aby neobsahoval žádné nadbytečné a nepodstatné informace
- d) konečná formulace.¹²⁹

¹²⁵ WHITE, D. M. In: TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 38-39. ISBN 80-7367-096-8.

¹²⁶ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 27. ISBN 80-7367-096-8.

¹²⁷ DONOHUE, G. A. In: TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 41. ISBN 80-7367-096-8.

¹²⁸ SHOEMAKEROVÁ, P. In: TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 41. ISBN 80-7367-096-8.

¹²⁹ BROWN, R. M. In: TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 40. ISBN 80-7367-096-8.

David M. White vnímal gatekeepera jako novináře, který rozhoduje o vhodnosti či nevhodnosti dané události pro to, aby se stala zprávou, a toto své rozhodnutí staví na základě svých subjektivních představ. Ve skutečnosti tomu tak není a gatekeepera ovlivňuje řada faktorů. Na jeho rozhodování mají vliv např. priority, rutiny a profil mediální organizace. To zaručí, že gatekeeper nebude činit rozhodnutí na základě svých individuálních názorů, ale bude se řídit pravidly stanovenými mediální organizací.¹³⁰ Dalšími ovlivňovateli je např. nedostatek času či vztah mezi pracovníky v redakci. Tito a další činitelé tak předznamenali vznik zpravodajských hodnot (viz následující podkapitola).¹³¹

Na procesu gatekeepingu se nepodílí jen jeden novinář, ale řada lidí na různých postaveních. Máme tzv. hraniční gatekeepery (vstupní a výstupní) a tzv. vnitřní gatekeepery. Vstupní gatekeepereři rozhodují, které informace budou zpracovány, a výstupní mají za úkol usměrňovat ty zprávy, které se dostanou na veřejnost. Jednotliví interní gatekeepereři svými zásahy ovlivňují samotné formování zprávy. Každý novinář, ke kterému se zpracovávaná informace dostane, musí mít přehled o stylu práce a požadavcích nadřazeného pracovníka, aby se tak předcházelo konfliktům a zpráva byla po všech stránkách na úrovni.¹³²

4.1 Zpravodajské hodnoty

Zprávy jsou utvářeny pro příjemce, musí tedy být zpracovány tak, aby je zaujaly. Z toho důvodu dochází k formulaci zpravodajských hodnot. O těchto hodnotách se ví, že publikum upoutají. Lidé se více zajímají o věci, které jsou jim nějak blízké, např. geograficky (prostředí, kde žijí), kulturně, sociálně (hodnoty, které vyznávají a považují

¹³⁰ SHOEMAKEROVÁ, P. In: TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 43-44. ISBN 80-7367-096-8.

¹³¹ REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 71. ISBN 80-7178-926-7.

¹³² TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 45. ISBN 80-7367-096-8.

za důležité a základní pro svou existenci) atd.; a které souvisí nějak s dopadem na jejich každodenní život (zvýšení cen, změna počasí, nové znění zákona).¹³³

Zpravodajské hodnoty - jedná se o obecně uznávaná kritéria, podle kterých jsou zprávy selektovány a které musí událost obsahovat, aby byla vybrána a mohla se stát zprávou. Na základě těchto hodnot média měří zpravodajskou přijatelnost událostí a jejich vhodnost ke zpracování.¹³⁴

Walter Lippmann jako první použil pojem zpravodajská hodnota ve své publikaci *Public Opinion* v roce 1922. Všiml si, že média zařazují do zpravodajství témata podle nějakých obecněji platných a sdílených kritérií. Jako hodnoty zprávy vymezil jednoznačnost, překvapení, prostorovou blízkost, osobní zaujetí a konflikt. Podle jeho názoru jsou tato kritéria jen pouhou intuicí a domněnkou žurnalistů o tom, co recipienty zajímá.¹³⁵

Jako první však uskutečnili metodologicky podloženou analýzu zpravodajských hodnot v polovině 60. let 20. století Johann Galtung a Marie Holmboe-Ruge. Jejich pojetí hodnot je dodnes uplatňováno na zpravodajství obecně. Na základě výzkumu vymezili dvanáct hodnot¹³⁶:

- **frekvence:** časové rozpětí, kdy se událost vyvíjí;
- **práh pozornosti:** čím je událost intenzivnější, tím spíše o ní bude podána zpráva (intenzita se může vztahovat např. k významu či negativitě);
- **jednoznačnost:** čím jasnější událost je, tím spíše bude vhodnější pro zařazení, protože pro autora je dobře uchopitelná a pro publikum srozumitelná;
- **význam:** čím více je událost pro publikum pochopitelná, nebo může-li mít přímé důsledky na vlastní život příjemce, tím spíše se stane zprávou;

¹³³ BURNS, L. S. *Žurnalistika*. Překlad H. Loupová. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 63. ISBN 80-7178-871-6.

¹³⁴ BURTON, G.; JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Vyd. 1. Brno: BARRISTER & PRINCIPAL, 2001, s. 240. ISBN 80-85947-67-6.

¹³⁵ LIPPMANN, W. In: KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 119. ISBN 80-7184-134-X.

¹³⁶ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 26. ISBN 80-7367-096-8.

- **souznění:** čím více události splňují očekávání publika – protože jsou spojeny s něčím, co si publikum přeje, nebo co očekávalo – tím snadněji se stanou zprávami;
- **překvapení:** na straně druhé – čím vzácnější, výjimečná a nečekaná událost se objeví, tím větší je pravděpodobnost, že se stane zprávou;
- **kontinuita:** pokud se ta událost již jednou zprávou stala, informuje se o ní dále, např. rozšiřující informace, i když v porovnání s ostatními denními událostmi je její hodnota nižší;
- **variace:** týká-li se charakter zpráv převážně běžným událostem (národní politika), mají ty ostatní doplňující (zahraniční politika) větší šanci stát se zprávami, neboť se média snaží o vyváženost;
- **vztah k elitním národům a osobám:** události, v nichž tyto elity figurují, mají zvláště vysokou zpravodajskou hodnotu, neboť mají většinou velký dosah;
- **personalizace:** události, které se vztahují ke konkrétním identifikovatelným osobám, mají větší zpravodajskou hodnotu;
- **negativita:** čím více negace, tím větší šance stát se zprávou.¹³⁷

J. Galtung a M. Holmboe-Ruge doplnili těchto svých dvanáct zpravodajských hodnot o další poznatek, a to ten, že šanci na zveřejnění získávají i ty události, které se nějakým způsobem odklánějí od normy, a tím vzbuzují pozornost, tzv. šokují.¹³⁸ V tomto případě se však může jednat i o naprosto běžná témata, která se vyvíjí v delším čase, a jinak by měla malou naději na to, že se dostanou do zpravodajství. Může to být např. imigrace, ale ve spojitosti s rasovými nepokoji už získává na hodnotové váze.¹³⁹

Akademičtí badatelé dodávají, že čím více události odpovídají uvedeným znakům a čím více uvedených faktorů událost obsahuje, tím spíše se stanou zprávou. Pokud však

¹³⁷ GALTUNG, J.; HOLMBOE-RUGE, M. In: KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 120-122. ISBN 80-7184-134-X.

¹³⁸ Tamtéž, s. 122.

¹³⁹ VÁGNER, I. *Televizní zprávy – psychický nátlak?* Vyd. 1. Praha: Argo, 1997, s. 39. ISBN 80-7203-160-0.

u dané události jeden nebo více znaků chybí, musí být ty ostatní znásobeny. Například: čím méně se událost vztahuje k personalizaci, tím více musí být negativnější.¹⁴⁰

Jürgen Wilke k negativitě jako jedné ze zpravodajských hodnot dodává: události pozitivního charakteru se zpravidla vyvíjí delší čas než události negativní. Tím vlastně záporné události splňují frekvenční kritérium. Dále jsou více jednoznačné, nepotřebují tolik vysvětlení. Podle většiny lidí dokonce odpovídají obrazu světa. Jsou nečekané a náhlé.¹⁴¹

Podle Ivana Vágnera zprávy, které nejvíce a přímo ovlivní příjemce, jsou takové, které informují stručně a jednoznačně, staly se před krátkou chvílí a v blízkém okolí, figurovala tam známá osoba a jsou negativního rázu. Tématem, které by tato kritéria splnila, je např. přírodní katastrofa, demonstrace, hádky mezi politiky, útok na veřejného činitele, navýšení cen apod. Vágner se ale zmiňuje i o dalších faktorech, které umožní zveřejnění zprávy. Pokud nějaká banální a nezajímavá informace souvisí se informací důležitou, je tu větší šance na zveřejnění. Stejně tak má šanci událost, kterou odvysílá jeden den televize a druhý den jiná televize odvysílá jinou událost, která je té včerejší něčím blízká. Říká se tomu tzv. zpravodajský ping-pong – události si musejí být podobné a musí se odehrát krátce po sobě.¹⁴²

Jan Jiráček dělí zpravodajské hodnoty na dvě základní skupiny:

- a) obecné hodnoty: tj. sociokulturní a organizační vlastnosti vyhledávaných událostí; řadí sem: výskyt, blízkost, jasnost, jednoduchost, smysluplnost, novost, průběžnost, možnost dalšího vývoje, vztah k elitním národům či státům a vztah k elitním osobám či k celebritám, personalizace, negativita, souznění, překvapení, předvídatelnost a variace;

¹⁴⁰ GALTUNG, J.; HOLMBOE-RUGE, M. In: KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 122. ISBN 80-7184-134-X.

¹⁴¹ WILKE, J. In: KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 122. ISBN 80-7184-134-X.

¹⁴² VÁGNER, I. *Televizní zprávy – psychický nátlak?* Vyd. 1. Praha: Argo, 1997, s. 37. ISBN 80-7203-160-0.

b) a zpracovatelské hodnoty, které vyjadřují možnosti (i technologické a organizační schopnosti daného média) události při jejich ztvárnění pro potřeby zpravodajství; zpracovatelské hodnoty jsou do jisté míry spjaté s hodnotami obecnými (např. se zjednodušením či jednoznačností), nebo souvisí s možností podat zprávu z jistého úhlu (např. zdůraznit negativitu); podstatné je také to, jestli je k dispozici obrazový materiál, důležitá je i možnost dramatizace a zjevný konflikt, díky personalizaci je možné podat zprávu např. jako příběh o jímavém lidském osudu.¹⁴³

J. Jiráček se také zmiňuje o třetí skupině hodnot, a tou jsou informační kvality zprávy. Za tyto hodnoty jsou považovány relevance, pravdivost a srozumitelnost. Ony vypovídají o tom, nakolik bude zpráva pro příjemce důležitá a užitečná. Relevance definuje právě tu důležitost zprávy. Její součástí bývá i aktuálnost, tedy, aby informace byly použitelné a ne zastaralé. Např. informace o úplatkářství jednoho z členů politické strany je velmi relevantní zpráva pro recipienta, který se právě rozhoduje o svém hlasu ve volbách. Pokud se však zpráva zveřejní až po volbách, ztrácí pro příjemce na aktuálnosti, jelikož tuto informaci již nevyužije pro své rozhodování. Zpráva, aby byla pravdivá, musí být věcně správná, nestranná a vyvážená.¹⁴⁴

¹⁴³ BURTON, G.; JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Vyd. 1. Brno: BARRISTER & PRINCIPAL, 2001, s. 240-247. ISBN 80-85947-67-6.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 247.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 METODOLOGIE VÝZKUMU

Principem a smyslem empirické části je zjistit, jaká je agenda setting v České televizi a u dvou komerčních stanic; zda a jak se vybrané zpravodajské pořady liší z hlediska výběru témat, jejich zpracování a zařazení ve vybraných televizích. Hlavní výzkumná otázka je odvozena ze stanového cíle práce. Zní tedy: *Do jaké míry se liší agenda setting u sledovaných zpravodajství komerčních relací Televizní noviny a Zprávy FTV Prima a veřejnoprávní relace Události?*

Na základě poznatků získaných metodou zúčastněného pozorování zpravodajství a analýzy vybraného vzorku dojde k následné verifikaci či falzifikaci stanových hypotéz týkajících se agendy setting v televizním zpravodajství. Zde formulované hypotézy jsou odvozeny z vlastní divácké zkušenosti, jsou tak autorčinými očekáváními.

Hypotéza č. 1: Česká televize odvysílá denně více zpráv než komerční televize.

Tato hypotéza vychází z toho, že celková stopáž hlavní zpravodajské relace *Události* je ze všech nejdelší.

Hypotéza č. 2: Televize Nova se více zaměřuje na divácky atraktivnější témata než ostatní televize.

Témata, která diváky zajímají, vystihují zpravodajské hodnoty, kterou jsou v nich užity. Za atraktivní téma bude v analýze považované takové, ve kterém se vyskytuje negativita a elitní osoby.

Hypotéza č. 3: Komerční televize zprostředkovávají častěji domácí zpravodajství než zahraniční.

Počet příspěvků z domova a ze zahraniční bude posuzováno komplexně, bez ohledu na konkrétní témata.

Hypotéza č. 4: Česká televize se častěji věnuje politickým tématům než ostatní stanice a zařazuje je i mezi úvodní headliny.

Verifikace či falzifikace se dosáhne komparací celkového počtu zpráv spadající do oblasti politiky v *Událostech* s celkovým počtem v *Televizních novinách* a ve *Zprávách*.

Hypotéza č. 5: Výsledná podoba stejného tématu se na veřejnoprávním a komerčním médiu liší.

Tato hypotéza bude vyvrácena či potvrzena na základě komparace způsobu zpracování stejného tématu na všech stanicích.

Do výzkumného vzorku byly zahrnuty hlavní zpravodajské relace českých celoplošných televizních stanic ČT, TV NOVA a FTV PRIMA. Česká televize vysílá pravidelně každý den od 19 hodin hlavní večerní zpravodajství, nesoucí název *Události*. V nich divák seznamuje s aktualitami z domova i ze zahraničí. Obvyklá délka relace se pohybuje okolo 48 minut. Typické pro hlavní zpravodajství České televize je moderování jednou osobou, čímž se odlišuje od komerčních stanic. Současnými moderátory *Událostí* jsou Marcela Augustová, Jakub Železný, Daniela Písařovicová a Michal Kubal. Součástí relace jsou následující *Branky*, *body*, *vteřiny*, přinášející zajímavé informace z oblasti domácího i zahraničního sportu. A také zprávy o počasí, které začínají vždy 10 minut před hlavním zpravodajským blokem. Televize Nova zahajuje svou každodenní večerní zpravodajskou relaci *Televizní noviny* vždy v 19:30. Po ní následují *Sportovní noviny* a *Počasí*. Stopáž relace se každý den liší, povětšinou se však pohybuje v rozmezí 37 a 40 minut. Hlavní zpravodajská relace je vždy moderována dvojicí, kterou tvoří muž a žena. V současnosti moderátorské páry utvářejí Lucie Borhyová a Rey Koranteng, Petra Svoboda a Petr Suchoň, Kristina Kloubková a Martin Pouva. Televizní stanice Prima vysílá *Zprávy FTV Prima* každý večer vždy o pět minut dříve než ČT1, tedy v 18:55. Hlavní zpravodajská relace dodržuje svůj stanovený limit pro přenos, pokaždé vysílá 27 minut. Stejně jako na stanici Nova jsou *Zprávy* uváděny moderátorskou dvojicí, které zde tvoří Klára Doležalová a Karel Voříšek, Terezie Kašparovská a Tomáš Hauptvogel, Gabriela Kratochvílová a Roman Šebrle. Jako jediná stanice nezprostředkovává informace o počasí a sportu. Její jedinečnost vyniká i v rozdělení zprávy z kriminálního prostředí a ze života celebrit na samostatné

zpravodajské pořady. Součástí večerního zpravodajského bloku na Primě jsou tedy *Krimi zprávy*, *Divácké zprávy* a magazín *TOP STAR*.

Vzorek zkoumaných mediálních obsahů pokrýval jeden týden, respektive sedm dní (od pondělí do neděle). Týden č. 4/2017 (23. ledna 2017 – 29. ledna 2017) byl vybrán zcela náhodně. Mediální agenda bude analyzována a následně interpretována postupně po jednotlivých dnech. Analýza se zaměří zejména na to, jakým událostem daly televizní stanice prostor. Témata, která se budou v ten samý den vyskytovat ve všech třech relacích, budou dány do komparace z hlediska způsobu zpracování a jejich zařazení v relaci.

Zvolenou metodikou pro tento výzkum byla kvalitativní a kvantitativní obsahová analýza. „*Mediální agenda je obvykle poměřována kvantitativní obsahovou analýzou sloužící k určení množství zpravodajských příspěvků k danému tématu. Počet příspěvků měří relativní míru důležitosti, která je tématu přikládána médiem.*“¹⁴⁵ Jejím prostřednictvím bude tedy zjištěno, kolik témat je obsaženo v jedné relaci a jaká se nejčastěji objevují. „*Kvalitativní obsahová analýza se nesoustředí pouze na to, která témata jsou zobrazována, ale zájem se přesouvá i na zkoumání způsobů, jakými jsou tato témata zobrazována.*“¹⁴⁶ Ta bude provedena na základě subjektivního pohledu autorky práce a bude rozebrána a zhodnocena forma zpracování mediálních obsahů, přičemž dojde i ke komparaci mezi jednotlivými televizními stanicemi.

Ke sběru dat došlo v rámci sledování záznamů televizního zpravodajství, které televize umístily na své internetové stránky. Tato forma monitorování byla zvolena z důvodu nerealizovatelnosti sledování hlavních zpravodajských relací na všech třech televizních stanicích v tentýž den zároveň, neboť jejich vysílací časy se vzájemně překrývají. Veškerá analyzovaná videa byla nahrána na tři DVD disky a přiložena k práci. Z technických důvodů nebylo možné stáhnout jediný záznam *Událostí ČT*, a to z neděle 29. ledna. Odkaz na tento díl se nachází v bibliografické části práce.

¹⁴⁵ TRAMPOTA, T. In: ŠKODOVÁ, M. a kol. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Vyd. 1. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2008, s. 40. ISBN 978-80-7330-151-4.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 45.

6 VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE

Tato kapitola je věnována rozboru získaných dat a jejich následné interpretaci. Ta bude založena na výsledcích z analýzy provedené na základě stanovených výzkumných hypotéz. Zkoumaná data se týkají vybraného vzorku hlavních zpravodajských relací České televize, TV Nova a FTV Prima. Ve vymezeném týdenním období došlo k zachycení dat celkem o 21 zpravodajských relacích, což celkem činí 13 hodin čistého času. Závěrem výzkumné části bude komplexní komparace všech tří televizních stanic, z níž nejpodstatnějším výstupem bude odpověď na hlavní výzkumnou otázku.

Jednotlivé podkapitoly, rozdělené na dny v týdnu, budou koncipovány následovně: v rámci kvantitativní analýzy obsahu byla vytvořena tabulka, poskytující přehled o tématech, které se na všech třech stanicích v konkrétní den vyskytly a kolikrát. Témata byla sumarizována pod kategorie, která byla v průběhu výzkumu vyhodnocena jako základní. Při posouzení, do které kategorie téma patří, bylo podstatné, čeho se zpráva primárně týkala. To platilo zejména v případech, kdy zpráva spadala hned do několika kategorií najednou. Např. reportáž o zapojení bankovních institucí do projektu „zelená banka“, jelikož hlavním smyslem sdělení byla ekologie, byla tato zpráva zařazena do *životního prostředí*.

Do kategorie *celebrity a showbiznys* náleží zprávy bulvárního charakteru. Teroristické útoky a všechny další činnosti v rozporu se zákonem byly zařazeny do *krimi*. Do této kategorie se zahrnují i případy, při kterých již figuruje police (např. pohřešování). Naopak do *zajímavostí* spadají veškerá pozitivní témata, jejichž hlavním úkolem bylo předat zajímavou informaci, např. oslavy výročí, pokrok ve vědě a technologii. Do kategorie *zajímavosti* byly zařazeny i příspěvky, jejichž hlavní náplní bylo upoutat diváky na další program, následující po zpravodajské relaci. Kategorie *jiné*¹⁴⁷ byla utvořena pro nezařaditelné zprávy. Šlo o skutečně specifická témata, např. špatně parkující auta ve skiareálech způsobují komplikace nebo na jaké číslo volat v případě

¹⁴⁷ Zprávy v této kategorii nebudou posléze zahrnuty do závěrečné komparace. Nejedná se o specifická témata, jde o mix rozličných zpráv.

nouze. Do skupiny *nehod* patří nešťastné až tragické události, které nikdo nezavinil, případně viník zatím ještě není znám. Také sem spadají přírodní katastrofy. Do kategorie *sociální sféra* je zahrnut vznik, zánik či změna okolností dotýkající se přímo občanů, nějakým způsobem je zasahováno do jejich životů sociálně či ekonomicky. Takovým příkladem může být zpráva o demonstraci obyvatel obce na Vysočině kvůli zrušení rychlíků. Do oblasti *životního prostředí* patří zprávy, které pojednávají o fauně, flóře a veškerých situacích nějakým způsobem ovlivňujících životní prostředí. Oddíl *ekonomika a finance* se týká takových událostí, ve kterých vystupují různé peněžité záležitosti, např. zvýšení přídavků na děti, slovenské mzdy rostou rychleji než u nás, stát finančně podpoří olympijské naděje atd.

Dále autorka vymezí významnost zpráv, tedy, kterému příspěvku byla přisouzena větší důležitost v rámci relace. Za tzv. hlavní zprávy budou klasifikovány ty, které jsou uvedeny v úvodním headlinu, a také první tři příspěvky v relaci. Další proměnnou, které bude věnována pozornost, je lokalizace příspěvku, tedy zda jde o událost domácí, či zahraniční. Poté bude následovat analýza zpravodajských hodnot, tzn., které hodnoty jsou obsaženy v jednotlivých příspěvcích. Pro tento výzkum je podstatná přítomnost, či nepřítomnost proměnné negativita a vztah k elitním osobám. U negativy se bude jednat o neštěstí a nehody, přírodní katastrofy, vraždy, úmrtí, krádeže, požáry/žhářství, únosy/pohřešování, teroristický útok, znásilnění/přepadení, týrání/domácí násilí, záměrné demolování veřejného majetku, podvod/tunelování a překupnictví. Za elitní osoby budou považovány celebrity, vlivné osoby (politici, představení církve, soudci, čelní představitelé policie a armády) a jinak známé osobnosti (např. vedoucí pracovníci velkých podniků či jiných veřejně známých oblastí).

V rámci kvalitativní obsahové analýzy dojde k analýze stejných témat, které se v ten den vyskytly na všech třech televizních stanicích. Bude u nich posuzován způsob zpracování události, jaké materiály byly použity a pořadí těchto zpráv.

6.1 Pondělí 23. 1.

Tabulka 1: Pondělní tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství

TÉMATA	ČETNOST V RELACI		
	ČT1	TV NOVA	FTV PRIMA
Armáda	1	2	
Celebrity, showbyznys		3	
Církev		1	1
Doprava	2		
Ekonomika, finance	3		2
Jiné	3	4	1
Krimi	1	6	2
Kultura	1		
Počasí		1	
Politika	5	2	
Průmysl, obchod			
Př. katastrofy, neštěstí a nehody	1	2	2
Sociální sféra			1
Soudy	2		
Sport		1	
Školství			
Zajímavosti		2	1
Zdravotnictví	1		
Zemědělství			
Životní prostředí	2	2	2

Zdroj¹⁴⁸

¹⁴⁸ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

ČT1

Česká televize na začátku týdne odvysílala 22 zpravodajských příspěvků, zaměřující se na 11 témat. Headliny obsadila témata: EET u ústavního soudu, odchod USA z transpacifického partnerství a zadržení ruského hackera. První dvě témata se vyskytla i na prvních místech v relaci, na třetím místě však byla umístěna zpráva o smogové situaci. Zadržení ruského hackera se tak odsunulo až na devátou pozici. Z 22 zpráv jich 15 bylo lokalizováno do domácího prostředí, zbylých 7 pojednávaly o zahraničních událostech. Z hlediska negativity se takových zpravodajských příspěvků zpracovalo jen dva. Zprávy s proměnnou elitní osoby byly do relace zařazeny také dvě, a sice zpráva o D. Trumpovi, který je ve svých prvních dnech v roli prezidenta USA dosti stíhán médií, a poté zmínka od D. Rathovi, který je považován za velmi dobře známou osobu kvůli své kauze několikrát mediálně probrané. Celková stopáž hlavní zpravodajské relace byla 48 minut a 18 vteřin.

TV NOVA

Televize Nova odstartovala nový týden s celkem 26 reportážemi, v nichž bylo zpracováno 11 témat. Za hlavní zprávy jako headliny si zvolila: silné mrazy v České republice, pátrání po ztracené Míše Muzikářové a aktivity Donalda Trumpa ve funkci prezidenta USA. Pořadí těchto témat bylo dodrženo i v rámci relace, avšak mezi první a druhé byla vložena reportáž o smogové situaci v České republice, a to z důvodu návaznosti témat. S chladným počasím je totiž spojená i inverze a špatné rozptylové podmínky, jak bylo zmíněno v předchozím příspěvku. Zpráv z domácího prostředí bylo více než ze zahraničí. Počet domácích byl 19 a zahraničních pouhých 7. Co se týká zpravodajských hodnot: příspěvků negativního charakteru bylo 10 a podávající informaci o elitních osobách bylo 6. Celková délka hlavní zpravodajské relace činila 37 minut a 34 vteřin.

FTV PRIMA

Televize Prima v 27 minutách a 11 vteřinách zprostředkovala 8 témat ve 12 příspěvcích. Jako headliny se objevila témata: Česko a Slovensko možná v ohrožení kvůli islámských radikálům v Rakousku, problematický chov koní pana J. Vondrušky a nelegální vývoz léčiv na Slovensko. Na prvním místě v relaci bylo umístěno téma

smogové situace v Česku, následující dvě místa obsadily zprávy ve stejném pořadí jako v úvodním přehledu. Poslední důležitý příspěvek se nacházel až na desáté pozici. Zprávy z domácího prostředí na Primě mají v tento den naprostou převahu, bylo jich celkem 8, zatímco zahraniční byly zpracované pouhé 4. Negativní zprávy se objevily 4, a sice pod kategorií možný teroristický útok, týrání a dvě přírodní katastrofy. Zpráva o elitní osobě byla zpracována jen jedna.

ANALÝZA ZPRÁV

Témata, která se v pondělí vyskytla ve všech třech relacích, byla celkem dvě: smogová situace a lavina v Itálii.

Téma č. 1: Smogová situace

Na **České televizi** z tohoto téma vytvořili dvě reportáže. Dohromady to však utvářelo jednu celistvou zprávu, jejíž celková stopáž činila 3 minuty a 57 vteřin. Umístěna byla na třetí pozici, tedy mezi významově nejdůležitější zpravodajské příspěvky. Titulek první z reportáží zněl: *Smog v ČR*. Ta byla uvedena moderátorem ve studiu, který ke svému popisu použil jako pomůcku mapu s vyznačenými oblastmi, kde platí smogová situace. Ty kraje, kde je velká koncentrace, byly odlišeny jinou barvou (červeně). Obrazový materiál a asynchronní výpověď redaktora ve zprávě převažuje. Jedenkrát se objevil tzv. stand-up. Byl použit rozhovor s Janou Plamínkovou, pražskou radní pro infrastrukturu a životní prostředí. V návaznosti se ve snímku objevily i záběry z r. 1996, kdy v Praze převládala stejná situace. Na konec byla umístěna mapa o překročení imisních limitů PM_{10} , jejíž zdrojem byl Český hydrometeorologický ústav (dále jen „ČHMÚ“). Druhá reportáž s titulem *Opatření na Olomoucku kvůli smogu* již byla přímo situována do Olomouce, odkud v rámci živého vstupu redaktorky Zuzany Glacové byly divákům poskytnuty aktuální a reálné informace. Zpráva na téma smogová situace byla ukončena moderátorem ve studiu, který opět za pomoci mapy předpověděl smogovou situaci podle meteorologů na příští dny. V této zprávě byly zpracovány následující informace: oblasti, kde je smogová situace nejhorší; záběry z Prahy; auta a krby zhoršují stav; zmínka o zítřejším zasedání radních (bude MHD zdarma?); není v plánu zákaz vjezdu do centra (zdroj: pí. Plamínková); jaký je maximální počet překročení prachu za 24 hodin (k překročení došlo v Praze, Brně a Věřňovicích); ve středu vláda bude projednávat preventivní opatření do budoucna.

Televize Nova umístila téma smogové situace na druhé místo, taktéž se tedy z jejího pohledu jedná o důležité téma. Zpráva byla zpracována na 2 minuty a 27 vteřin. Jelikož reportáž navazuje na předchozí zprávu je opatřena stejným titulkem, a to *Silné mrazy v České republice*. Pokud by divák přišel k obrazovce až v tento okamžik, může to pro něj být zčásti matoucí. Už od samého počátku ve zprávě převažují rozhovory s osobami a synchronní výstupy reportérů na kameru nad obrazovým materiálem. TV Nova stejně jako ČT1 se v úvodu zmínila, na kterých místech jsou největší problémy. Místo mapy byl však použit živý vstup reportérky Dominiky Janochové z Prahy. Stejně tak poskytla informaci o tom, jak doprava v Praze situaci zhoršuje, a zmínila se o zítřejším zasedání ohledně bezplatné MHD. Tato zmínka byla doložena rozhovorem s Vitem Hofmanem, mluvčím magistrátu hlavního města Prahy. V reportáži nechyběla ani informace o topení tuhými palivy a o průmyslu a jejich dopadu na čistotu ovzduší (p. Hofman dodal, že v Praze byl regulován provoz čtyř podniků). Jak smogová situace vypadá v ostatních částech republiky, se diváci dozvěděli prostřednictvím výpovědi reportérky v Moravskoslezském kraji a v Ostravě, Radka Tomšů – meteorologa ČHMÚ pro Ústecký kraj, Radima Mudry – mluvčího krajské hygieny v Ostravě a Moniky Brindzákové – mluvčí Jihomoravského kraje.

Televize Prima umístila téma na první místo své relace, avšak délka celé reportáže byla ze všech stanic nejkratší, pouhé 2 minuty a 15 vteřin. Titulek zněl: *Smog dál sužuje Česko, nejhůře je na tom Praha*. Celou zprávu doprovází hudební podkres tklivou melodií, která tak situaci dramatizuje, což není vhodné a ani potřebné. Stejně jako ČT použila pro svůj komentář mapu, znázorňující čistotu ovzduší. Dokonce se shodují i barevně. Už od úvodu se divák Primy dozvídá stejné informace jako divák České televize (oblast s nejhorším stavem, MHD zdarma, omezení provozu průmyslových podniků). Skrz záznam výpovědi pí. Plamínkové občany nabádají, aby netopili tuhými palivy a krby nepoužívali. Nechybí ani výzva pro řidiče, pokud nemusí, aby autem nejezdili, regulace silničního provozu totiž není možná (zdroj: Petr Dolínek, radní hl. m. Prahy pro dopravu). Prostřednictvím rozhovoru s Janem Macounem, náměstkem ČHMÚ pro ochranu čistoty ovzduší, se v reportáži objevila i zmínka o situaci z r. 1996. Obrazový materiál zde, stejně jako u ČT, také přebývá. Celá zpráva je ukončena stand-upem.

Téma č. 2: Lavina v Itálii

Česká televize oproti svým konkurenčním stanicím zařadila toto téma až na 15. místo. Nenacházelo se ani mezi prvními třemi v úvodním přehledu. Z pohledu televize se tedy nejednalo o zvlášť závažné téma pro tento den. Časový rozsah této zprávy byl 2 minuty a 11 vteřin a byl použit titulek *Pátrání po přeživších v zavalené chatě*. V reportáži převažují videozáznamy z místa, doprovázeny komentářem redaktora. Moderátor ve studiu na úvod poskytl informace o tom, že byla nalezena sedmá oběť, že pátrání po 23 pohřešovaných pokračuje a že ředitel hotelu upozorňoval na kritickou situaci čtyři hodiny předtím, než lavina spadla. Na závěr reportáže televize poskytla jako důkaz fotografii dopisu, který úřadům zaslal ředitel hotelu. V průběhu zpravodajského příspěvku se objevila tato videa: výpověď mluvčího hasičů Fabia Jermana, výpověď jedné z přeživších Giorgie Galassiové a výpověď otce pohřešovaného Alessia Feniella. U všech videozáznamů výpovědí byly použity titulky.

Televize Nova téma s podobným titulkem jako měla Česká televize, a sice *Pátrání po přeživších v horském hotelu*, umístila na čtvrtou pozici. A ani na této stanici nebylo téma úvodním headlinem. Moderátorka ve studiu uvedla reportáž se slovy, že pátrání pokračuje, zahynulo nejméně 6 lidí, 11 jich bylo zachráněno a dalších 23 se stále pohřešuje. A stejně jako moderátor relace České televize i zde se moderátorka zmínila, že ředitel hotelu žádal o pomoc už několik hodin před neštěstím. Slovo „nejméně“, které moderátorka použila u počtu obětí, budí dojem, že informace o 7 obětech nemají důvěryhodně podloženou. Česká televize však bez okolků uvedla číslo 7. I v tomto příspěvku převažují stejná videa z místa dění a doprovodný komentář. Například bylo použito video s výpovědí mluvčího hasičů Fabia Jermana, výpověď však byla dabovaná, ale význam se shodoval s titulky použitých na ČT. Důkaz, že ředitel opravdu žádal o pomoc, byl užit formou přeložené citace úryvku z e-mailu. Nova tvrdí, že úřady na dopis reagovaly tak, že chtěly jen dodat větrný generátor elektřiny. Tématu byly věnovány 2 minuty a 17 vteřin.

Na stanici **Prima** bylo téma zařazeno za první tři zpravodajské příspěvky a stejně jako na Nově se neobjevilo ani jako úvodní headline. Zpráva byla dlouhá 2 minuty a 7 vteřin a postrádala titulek. Zato se však součástí stal opět nepotřebný hudební podkres. Ani moderátor na Primě neuvedl příspěvek jinak než informací, že pátrání pokračuje, záchranáři našli šestou oběť, pohřešovaných je 23, zachráněných 11 a že ředitel hotelu žádal o pomoc. Podle Primy není zatím zcela jasné, zda úřady na dopis ředitele odpověděly. I v tomto případě se počet obětí neshoduje. Televize Prima odlišila zprávu tím, že do ní jako jediná zpracovala jiné videozáznamy: záznam, jak byly vytaženy tři děti, video mluvčího záchranného týmu Waltera Milana a výpověď matky jedné ze zachráněných Vanessy Bronziové. Při zpracovávání podkladů byla použita i vizuální komparace místa hotelu dva dny před lavinou a po ní. Divákovi tak bylo umožněno představit si, jak to vše vypadalo před tragickým neštěstím, ze všech videí trosek to není možné.

6.2 Úterý 24. 1.

Tabulka 2: Úterní tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství

TÉMATA	ČETNOST V RELACI		
	ČT1	TV NOVA	FTV PRIMA
Armáda	1	1	
Celebrity, showbyznys		3	
Církev			
Doprava			
Ekonomika, finance	3		
Jiné	6	2	2
Krimi	2	4	1
Kultura	1		
Počasí			
Politika	4	3	2
Průmysl, obchod			1
Př. katastrofy, neštěstí a nehody	1	2	1
Sociální sféra			1
Soudy	1	1	
Sport			
Školství	1		
Zajímavosti	3	3	2
Zdravotnictví			1
Zemědělství, hospodářství			1
Životní prostředí		1	1

Zdroj¹⁴⁹

¹⁴⁹ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

ČT1

Úterní večerní relace měla trvání dlouhé 47 minut a 21 vteřin. Za tu dobu bylo odvysíláno celkem 23 zpráv, pojednávajících o 10 tématech. Headliny se staly: opatření kvůli smogu, soud rozhodl: Evropský parlament musí schválit odchod Británie z Unie a spor prezidenta s premiérem. První dva příspěvky v relaci odpovídají pořadí headlinů, na třetím místě se však nachází zpráva, týkající se přebytku státního rozpočtu a hospodaření celého veřejného sektoru. Spor prezidenta M. Zemana s premiérem se nachází na osmém místě. Pouhých pět zpráv se týká zpravodajství ze zahraničí, tři zprávy byly negativního charakteru a o elitních osobách pojednávaly zprávy, týkající se sporu mezi prezidentem republiky a předsedou vlády a zmiňující se o návštěvě M. Zemana na Plzeňsku.

TV NOVA

Dvacet reportáží nabídla zpravodajská relace večer svým divákům. Konkrétně v nich bylo zahrnuto, stejně jako u ČT, 9 témat, z nichž významově nejdůležitější byly: smogová situace, v ČR se pátrá celkem po 46 dětech, lavina v Itálii. Mezi tři první příspěvky v relaci byla zařazena opět smogová situace, dále pak aktivity prezidenta USA D. Trumpa a schválení nového šéfa CIA americkým senátem. Zahraničních událostí se týkala celkem 6 zpráv, z toho ovšem polovina se týkala života celebrit. Domácí zpravodajství tak tvořilo 14 příspěvků. Přesně poloviční podíl zpravodajské relace byl sestaven z témat divácky atraktivních, z toho negativních bylo 6 a o elitních osobnostech 4. Oproti pondělí byl zpravodajský pořad prodloužen o 2 minuty a 17 vteřin.

FTV PRIMA

Headliny pro úterní zpravodajství na Primě se staly: německá vláda varuje před útokem chemikáliemi, prezident M. Zeman na návštěvě v Plzeňském kraji a smogová situace. Avšak první reportáží byla zpráva o reexportu léků do zahraničí, druhá zpráva pojednávala o smogové situaci a třetí přinášela varování, že islamisté by mohli otrávit vodu, potraviny nebo zaútočit na sklady chemických látek. Příspěvek s prezidentem se tak oddálil na páté místo. Celkových zpráv bylo 13, z toho 10 různých témat. Negativního charakteru byly jen dvě a o elitní osobě coby prezidentu republiky

pojednávala jen jedna. Ze zahraničního prostředí pocházely čtyři. Večerní zpravodajská relace trvala 27 minut a 6 vteřin.

ANALÝZA ZPRÁV

V úterý se zpravodajské relace shodly jen na jednomu tématu, a to opět na smogové situaci.

Téma č. 3: Smogová situace

Jedná se o téma, které bylo ve večerní relaci **České televize** umístěno nejen jako první úvodní headline, dokonce šlo i o vůbec první zpravodajský příspěvek. Také tomu bylo věnováno poměrně dost času, a to 6 minut. Reportáž měla název *Smog v ČR*. V první třetině moderátorka ve studiu seznamuje diváky s informací, že smog polevil a regulace podle meteorologů platí už jen v Plzeňském kraji. Dále informuje, že se vláda bude zítra zabývat zhoršenou kvalitou ovzduší. Na začátku reportáže byly použity videa, která dávala do komparace Prahu z dnešního dne a ze dne 20. ledna – bylo zřetelně vidět, že smog ustoupil. Výpověď Daniela Šebka, zástupce vedoucího garáže Hostivař, DP hl. m. Prahy, potvrdila, že se od rána chystali na zavedení MHD zdarma. To však bylo před polednem zrušeno, jak doložila výpověď J. Plamínkové, pražské radní pro infrastrukturu a životní prostředí; což bylo Bohuslavem Svobodou, bývalým pražským primátorem, kritizováno, podle jeho výpovědi je plán opožděný. V reportáži bylo použito i vyjádření premiéra a ministra životního prostředí k zítřejšímu jednání. A ministr životního prostředí byl i hostem *Událostí*. Závěr celého zpravodajského příspěvku se odehrál ve studiu, kde moderátorka prostřednictvím mapy (zdroj: ČHMÚ) rekapitulovala, kde smogová situace a regulace zatím přetrvává.

Televize Nova se k problému se smogem postavila stejným stylem, taktéž se jednalo o první úvodní headline a taktéž o první téma v rámci relace. Téma bylo rozděleno do tří samostatných reportáží se stejným titulkem *Česko zahalené do smogu*. Celková stopáž činila 6 minut a 34 vteřin. Zpráva byla ve studiu uvedena v pozitivním slova smyslu jako na ČT, ale smog podle moderátorů stejně stále trápí téměř polovinu regionů. Reportáž započala ojedinělými záběry z vrtulníku, kde je smog zřetelně vidět. Dále byla použita mapa (zdroj: ČHMÚ), která znázorňuje nezlepšující se znečištění ovzduší poléťavým prachem. Reportér využil i ankety a ptal se lidí, jak se jim dýchá,

odpovědi byly negativní. Prostor byl dán i výpovědi premiéra, který nabádá města a obce, aby využívaly nástroje, jako jsou regulační řády, nízkoemisní zóny, podpora MHD, snížení emisí v oblasti průmyslu atd. Do kontrastu s Prahou bylo dáno město Přerov, kde je MHD zdarma, jak doložila výpověď mluvčí magistrátu města Přerov Lenka Chalupová. To, že nikdo regulační opatření nevyužívá, dokládá reportér i situaci ve Zlínském a Plzeňském kraji. Další reportáž se týkala toho, jak se smogu bránit a komu škodí. Prostřednictvím výpovědi Bohumila Kotlíka, vedoucího oddělení hygieny ovzduší a odpadů, SZÚ, bylo upozorněno, že např. nošení roušky či šátků je nevhodné. Třetí a poslední reportáž se zabývala tím, že byl návrh na MHD zdarma zrušen. Opět bylo použito video s výpovědí radní J. Plamínkové. Do opozice byl dán Filip Humplík, pražský zastupitel, podle jehož názoru řešili situaci pozdě. To stejné si myslí v anketě i obyvatelé Prahy. Reportér udělal rozhovor s předsedou strany Zelených Matějem Stropnickým, který MHD zdarma podporoval, dále chtěl, aby rychlost aut ve městě klesla na 30 km/h. Zpráva byla ukončena slovy náměstka primátorky Petra Dolínka, že pokud se bude smogová situace opakovat, do dvou hodin jsou schopni zavést MHD zdarma.

Jediná **televize Prima** téma smogové situace uvedla jako třetí headline a v relaci ho umístila na druhé místo. Nebylo složeno z více reportáží a celková délka byla necelé 3 minuty. Titulek zvolila optimistický: *Smogové podmínky v Česku se lepší*. Stejně tak úvod moderátora ve studiu byl pozitivní, podle jeho slov smog ustupuje, ale přesto trápí pár krajů v republice. Jako nejhorší byl uveden Plzeňský kraj. I zde byla využita mapa pro znázornění čistoty ovzduší, zdroj však nebyl uveden. Reportérka točila i v Plzni, kde stejně jako Nova využila ankety a ptala se obyvatel, jak se jim dýchá. Nechyběla ani zmínka o zrušení návrhu bezplatné MHD a o jednání premiéra Bohuslava Sobotky. Závěrečný stand-up poskytl informaci o tom, že podle meteoroložky Marie Odstrčilové (ČHMÚ) by se mělo v následujících dnech dýchat lépe, ale o víkendu může přijít zhoršení.

6.3 Středa 25. 1.

Tabulka 3: Středechní tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství

TÉMATA	ČETNOST V RELACI		
	ČT1	TV NOVA	FTV PRIMA
Armáda			
Celebrity, showbyznys		1	
Církev			
Doprava	1	2	
Ekonomika, finance	3		
Jiné	6	6	4
Krimi	4	5	1
Kultura			
Počasí	1		1
Politika	2	1	2
Průmysl			
Př. katastrofy, neštěstí a nehody		1	
Sociální sféra	1		
Soudy	2	3	2
Sport			
Školství			
Zajímavosti	2	3	
Zdravotnictví	1		
Zemědělství			
Životní prostředí	1	1	1

Zdroj¹⁵⁰

¹⁵⁰ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

ČT1

Ve středu na České televizi došlo ke zmedializování 11 témat ve 24 zpravodajských příspěvcích, z nichž nejdůležitější byly: peníze pro kraje na opravu silnic, prezident D. Trump chce omezit udělování víz a stavět zeď u Mexika a německé dálnice budou za poplatek. Mezi první a druhou zprávou byla vložena zpráva o návrhu zvýšení přídavků na děti. Jen šest příspěvků bylo lokalizováno do zahraničí, zbylých 18 jsou z domácího prostředí. Co se týká negace a elitních osob, takových zpráv je dohromady 6, z toho 4 negativního rázu. Délka zpravodajské relace pro tento den byla 48 minut a 18 vteřin.

TV NOVA

Středečními headliny se staly: smog dál trápí Českou republiku, ozbrojený lupič přepadl hernu a lavina v Itálii. První místo v relaci obsadila smogová situace, avšak na druhé a třetí byla dosazena tato témata: Ostrava podporuje ekologickou dopravu a modré parkovací zóny v Praze. Následovalo přepadení herny a zpráva o lavině v Itálii se nacházela až na dvacátém místě. Čtyři zprávy z celkových 23 se týkaly zahraničí. Témat bylo 9. Co se týká zpravodajských hodnot – 4 byly negativního charakteru a 3 byly o elitních osobách. Celkový čas relace činil 40 minut a 27 vteřin.

FTV PRIMA

Televize Prima dnes překročila svůj stanový limit pro délku vysílání o pouhou jednu vteřinu. Ve 27 minutách tedy stihla zprostředkovat 11 zpráv o 6 tématech. Těmi nejdůležitějšími byly: padělky léků na léčbu HIV a AIDS v ČR, odklizení střechy sportovní haly a zachráněno bylo první hříbě z problematického chovu J. Vondrušky. Na prvním místě se ocitlo téma, pojednávající o tom, že v Brně nebylo dodrženo ústavní právo na zákonného soudce. Dva zpravodajské příspěvky se týkaly zahraničí, a sice D. Trump a jeho ochrana hranice, druhý příspěvek se vztahoval na kandidáta na francouzského prezidenta. Stejně tak zpráva o prezidentu USA je jedinou, která pojednává o nějaké elitní osobě. Zato negativní mediální obsahy jsou čtyři.

ANALÝZA ZPRÁV

Stejnými tématy, kterými se ve středu zabývaly všechny tři televizní stanice, byly: Trump a ochrana hranic a preventivní opatření proti smogu.

Téma č. 4: Trump a ochrana hranic

Česká televize jako jediná klade důraz na význam sdělení této události. Zvolila ji proto jako jeden z úvodních headlineů a v rámci relace ji zařadila na třetí místo. Celá reportáž, nesoucí název *Úřadování Donalda Trumpa*, byla postavena na živém interviewu mezi moderátorem ve studiu a zahraničním zpravodajem ve Washingtonu. Moderátor ve studiu zprávu uvedl slovy, že prezident chce dočasně zastavit udělování víz občanů zemí, které jsou náchylné k terorismu; chce nechat prověřit možnosti změn v předpisech pro vyslýchání vězňů a otevřít sporné věznice mimo území USA; dále chce zahájit přípravné práce na stavbě zdi na hranici s Mexikem. Zahraniční zpravodaj doložil, že se debata o tom, jak bude zeď vypadat, teprve rozbíhá. Navíc uvádí informaci, že Mexiko odmítá za tu zeď zaplatit, což byl jeden z klíčových předvolebních slibů D. Trumpa. Reportáž měla celkem 3 minuty a 24 vteřin.

Televize Nova toto téma uvedla jako páté v pořadí. Ve zprávě se zaměřovala především na stavbu zdi podél hranice s Mexikem. Obrazový materiál a asynchronní výpověď komentátora v reportáži převažovaly. Hlavní informace byla doplněna o příspěvek, který D. Trump umístil na Twitteru: „Zítřek bude velkým dnem pro národní bezpečnost! Vedle dalších věcí postavíme tu zeď.“ Do opozice byly umístěny záběry protestů proti stavbě zdi a výpověď neznámého člověka. Zpráva byla dlouhá 2 minuty a 18 vteřin a její titulek zněl: *Donald Trump plní volební sliby*.

Televize Prima stejně jako její komerční konkurence zařadila reportáž o prezidentu Trumpovi až na šesté místo. Nese název: *Trump chce zastavit přijímání uprchlíků do USA*. Jak už titulek napovídá, tato zpráva se hlavně týkala informací ohledně imigrace a ochrany hranic, tedy dočasného přijímání přistěhovalců ze Sýrie a výstavby zdi na mexické hranici. Jako jediná stanice vyjmenovala země, kterých se tento zákaz týkal. Opět zde převažovaly převzaté záběry a také byl použit stejný tweet Donalda Trumpa. Zpravodajský příspěvek dosahoval délky 2 minut.

Téma č. 5: Preventivní opatření proti smogu

Česká televize věnovala tomuto příspěvku jednu minutu a zařadila ho až na 17. místo. Zpráva s titulkem *Opatření proti smogu* byla zpracována jednoduše a přehledně. Moderátor ve studiu společně se záběry na místa postižená smogem poskytoval divákovi informace o dnešním zasedání vlády. Vláda totiž chce předejít podobným situacím a využít k tomu peníze z Evropské unie. Jako opatření byly na této stanici vyzdvihnuty elektromobily a kotlíkové dotace. Podle vyjádření premiéra B. Sobotky, které bylo jako záznam použito, další nástroje mají obce, jen se je musí naučit používat. Další slova moderátora ohledně nízkoemisních zón byla opět doložena výpovědí ministra životního prostředí R. Brabce.

Jediná televize, která toto téma zařadila mezi významově důležité zprávy, byla **Nova**. Jedná se o první úvodní headline i o první zprávu vůbec. Byla zpracována na 2 minuty a titulek zní: *Smog dál trápí Českou republiku*. Televize Nova pojala toto téma jako výčet všech firem a úřadů, které nepoužívají nebo nemají ekologicky šetrná auta. Zpráva působila celkově nepřehledně a byla přehlcena nepotřebnými informacemi. Některé výpovědi mluvčích byly příliš krátké, rychlé a vytržené z kontextu. Byly použity i vyjádření B. Sobotky a R. Brabce k tomu, aby se o ochranu obyvatel staraly více radnice a vytvořily si regulační plány.

Televize Prima zpracovala třiminutovou reportáž, ale také jako ČT ji umístila až na 11. místo, což se v tomto případě jednalo i o poslední. Moderátor uvedl zprávu se slovy, že se na vládě dnes mluvilo o smogu a podle premiéra je důležité využít evropské peníze a podpořit elektromobily. Ve zprávě byla zmíněna i informace o pokračování kotlíkové dotace, která byla doložena výrokem samotného předsedy vlády. K tématu tzv. čisté mobility se vyjadřoval ministr životního prostředí, přesněji šlo o podporu ekologické dopravy. Autorka zpravodajského příspěvku na konci informovala diváky o tom, že města a obce vůbec nevědí, že si mají vytvořit nějaké regulační plány. Jako titulek byl zvolen: *Vláda řešila smogovou situaci*.

6.4 Čtvrtek 26. 1.

Tabulka 4: Čtvrteční tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství

TÉMATA	ČETNOST V RELACI		
	ČT1	TV NOVA	FTV PRIMA
Armáda			
Celebrity, showbyznys		2	
Církev			
Doprava	1	1	
Ekonomika, finance	1	2	1
Jiné	5	3	
Krimi	2	7	2
Kultura	1		
Počasí			
Politika	5	3	2
Průmysl, obchod			1
Př. katastrofy, neštěstí a nehody	1	1	
Sociální sféra			1
Soudy	2	1	1
Sport			
Školství		1	
Zajímavosti	2	2	2
Zdravotnictví	1		
Zemědělství, hospodářství			
Životní prostředí	1	2	1

Zdroj¹⁵¹

¹⁵¹ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

ČT1

Ve čtvrteční zpravodajské relaci, dlouhé 48 minut a 36 vteřin, bylo odvysíláno 22 zpráv, v nichž bylo zahrnuto 11 témat. Za nevýznamnější témata byla zvolena: spor o placení zdi - mexický prezident zrušil oficiální návštěvu u D. Trumpa, kauzu Nečasová bude řešit nová soudkyně a ptačí chřipka postihla první velký chov. Mezi prvními třemi zprávami v relaci se objevil příspěvek o jednání na Maltě ohledně povinných uprchlických kvót. Ze zahraničních událostí bylo zpracováno 7 zpráv a z domácího prostředí 15. Zprávy negativního charakteru se objevily 2, jedna pojednávala o přírodní katastrofě a druhá o nehodě v rámci vojenského výcviku. Příspěvků týkajících se elitních osob bylo jen o jeden více než negativních zpráv a pokaždé se jednalo o prezidenty.

TV NOVA

Na stanici Nova bylo tento den zpracováno 11 témat v 25 zpravodajských příspěvcích. Celková stopáž večerní zpravodajské relace byla 40 minut a 54 vteřin. Do úvodních headlineů byly dosazeny tyto zprávy: smogová situace, Malta: povinné kvóty a poslední oběti laviny. Na druhou pozici byla umístěna politická zpráva o tom, že D. Trump podepsal příkaz ke stavbě zdi. Co se týká zpráv ze zahraničí, bylo jich celkem 6, domácích tedy 19. V relaci bylo celkem obsaženo 12 divácky atraktivních zpráv, z toho 7 negativních a 5 o elitních osobách.

FTV PRIMA

Celkem 11 zpravodajských příspěvků nabídla hlavní zpravodajská relace ve čtvrtečním vysílání. V nich bylo zakomponováno 8 témat a jako nejdůležitější byla vybrána: likvidace kachen v prvním komerčním chovu s ptačí chřipkou, uhelné sklady hlásí nedostatek uhlí a rakouská razie proti radikálním islamistům. Mezi první tři byly zařazeny: soudkyni Králové byla odebrána kauza Nečasová, nedostatek uhlí a zpráva o tom, že Češi doma přetápějí. Ze zahraničí se objevily 3 události, negativního charakteru 2 a o elitní osobě pouze 1. Ve čtvrtek byl zpravodajský pořad dlouhý 26 minut a 34 vteřin.

ANALÝZA ZPRÁV

Ve čtvrtek se Česká televize, televize Nova a Prima shodly na třech stejných událostech, a to: spor D. Trumpa s mexickým prezidentem, povinné uprchlické kvóty na Maltě a ptačí chřipka ve velkém chovu.

Téma č. 6: Spor D. Trumpa s mexickým prezidentem

Téma bylo na ČT rozděleno na reportáž a živý rozhovor se zahraničním zpravodajem. Celkem to bylo dlouhé 3 minuty a 46 vteřin. Titulek, obsahující slova *Donald Trump plní předvolební sliby*, popisuje, že došlo k podepsání příkazu ke stavbě zdi na hranici s Mexikem. D. Trump však chce, aby za zeď zaplatilo Mexiko, což vyjadřuje i ve svém rozhovoru, který Česká televize převzala od ABC News. Ve videozáznamu, který byl v reportáži použit, ale mexický prezident zdůrazňuje, že za nic platit nehodlá. Dále se v příspěvku objevil Trumpův tweet, ve kterém navrhuje zrušit návštěvu. Ve zprávě se objevila i výpověď deportovaného mexického migranta, která posloužila jako opozice a výsměch proti Trumpově zdi. V následujícím interview mezi moderátorkou a zpravodajem se divák dozvídá, jaká byla reakce Bílého domu na zrušení návštěvy, prý nedošlo k vyjádření a prezident si stále stojí za svým. Diváci také byly informováni na základě vlastního úsudku zpravodaje, že ke schůzce stejně bude muset jednou dojít, protože D. Trump chce upravit severoamerickou dohodu o volném obchodu a Mexiko je její součástí. Zpráva byla zvolena jako jedna z nejhlavnější, nacházela se na prvním místě v relaci a stejně tak byla i prvním úvodním headlinem.

Zprávě o sporu mezi americkým a mexickým prezidentem **Nova** věnovala 2 minuty a 36 vteřin a druhé místo v celé relaci. A podobně jako ve zprávách v ostatních relacích i v této došlo k připomenutí, že stavba zdi byla jednou z Trumpových předvolebních slibů. Hned na začátku relace byl použit videozáznam, na kterém prezident podepsal příkaz ke stavbě zdi. Tak byl zvolen i titulek: *Donald Trump podepsal příkaz ke stavbě zdi*. Divák se dozvídá jinými stanicemi nezveřejněnou informaci, že zeď nebude stát po celé hranice. Tento verdikt je doplněn slovy prezidenta. I Nova použila video s mexickým prezidentem, kde jasně sděluje, že Mexiko nebude platit za žádnou zeď. Další informace, které byly do tohoto příspěvku zahrnuty, se již netýkaly daného tématu.

Zpravodajský příspěvek, pojednávající o tomto tématu, byl na **stanici Prima** zpracován podobným stylem jako Česká televize. Již úvodní slova moderátora ve studiu zněla ve smyslu, jakým se nesl titulěk zprávy na ČT, a sice že americký prezident Donald Trump začíná plnit své předvolební sliby. Jako první bylo použito video prezidenta, kde chvíli po podpisu vysvětluje důvod této výstavby. Video mexického prezidenta a deportovaného Mexičana se zápornými vyjádřeními k celé věci byly také stejné jako ve veřejnoprávní televizi. Jediné, s čím novým Prima přišla, byl záznam z jedné nizozemské televizní show (zdroj: Npo.nl), kde se humornou formou vyjadřují k Trumpově zdi. Zpravodajský příspěvek byl dlouhý 3 minuty, objevil se na šestém místě a jeho titulkem bylo: *Trumpova zeď na hranicích s Mexikem budí vášně*.

Téma č. 7: Povinné uprchlické kvóty na Maltě

Zpráva s titulkem *Jednání na Maltě o uprchlících* měla délku 2 minuty a 47 vteřin. **Česká televize** se o ní zmínila až jako třetí. Součástí tohoto příspěvku byla úvodní řeč moderátorky ve studiu, která během obrazového materiálu seznámila diváky s tím, že na Maltě proběhla neformální schůzka ministrů vnitra evropských zemí. Diskuze se věnovala tomu, jak zastavit nelegální migraci do Evropské unie a cílené pomoci v místech, odkud odcházejí. Následoval živý rozhovor s Milanem Chovancem, ministrem vnitra. Ten se hned na počátku vyslovil, že Česká republika je stále proti povinným kvótám. Moderátorka mu pokládala tyto otázky: (1) jaké jsou naše argumenty, které by přesvědčily zastánce; (2) přistoupili bychom na kompromis; (3) jaký je očekávaný počet migrantů letos. Odpovědi byly takové: (1) země, které kvóty podporovaly, systém neplní (je přesunuto jen 6 % lidí); (2) v první řadě je nutné zastavit migraci a uhlídat si hranice, poté se můžeme bavit o nějaké pomoci; (3) spoléhá se na dohodu s Tureckem.

Televize Nova zpracovala toto téma podobně jako relace České televize. Na začátek však umístila delší reportáž, kterou charakterizovala jako boj mezi evropskými státy. Jelikož Malta převzala předsednictví Evropské unie, chce otevřít toto téma, což bylo doloženo vyjádřením prezidentky Malty. Na to byl použit výrok M. Chovance, ve kterém naráží na to, že zrovna Malta byla země, kde se před lety zkoušel poprvé model povinných kvót a tehdy už tam selhal. Prostřednictvím archivního záznamu předsedy

Evropské komise z 11. 1. 2017 bylo vyjádřeno, že problém uprchlíků nemůže být nechán jenom na Řecku, Itálii a Maltě. Dále se divák mohl dozvědět podstatné informace z živého interviewu mezi ministrem vnitra a moderátorem ve studiu. M. Chovancovi byly položeny následující otázky: (1) jaký převládá názor; (2) přistoupí Malta na zamítnutí kvót; (3) nabídne ČR alternativní řešení oproti kvótám. Odpovědi byly takové: (1) podle názoru Chovance panuje mezi těmi, co původně hlasovali pro, rozčarování; (2) ministr přímo neodpověděl; (3) vyšlou se policisti, experti do afrických zemí, cokoliv rozumného podpoříme, kvóty ne. Celkově zpravodajský příspěvek dosáhl 4 minut. Byl umístěn jako druhý úvodní headline a v relaci zařazen na třetí místo. Titulkem bylo: *Malta chce opět otevřít téma povinných kvót.*

Zpracování události **televizí Prima** se opět podobalo způsobu zpracování České televize. Také byl použit živý rozhovor s M. Chovancem, ale interviewu neprobíhalo mezi moderátorem a ministrem, nýbrž šlo o spojení s reportérkou, která se nacházela na ministerstvu vnitra. Jednalo se o pátý zpravodajský příspěvek v pořadí, dlouhý byl celkem 3 minuty a 20 vteřin a nesl titulke: *Ministr vnitra jedná o kvótách.* V úvodních slovech moderátorky zaznělo, že ministr Chovanec kvóty opět odmítl. Otázky, které reportérka klada ministroví, byla následující: (1) postavil se někdo na naší stranu; (2) jaké jsou argumenty Malty; (3) co se dá očekávat. Divák měl možnost z odpovědi získat tyto informace: (1) byli jsme přehlasováni, ale stále více zemí si uvědomuje, že ten systém nefunguje; (2) ministr přímo neodpověděl; (3) Evropská unie musí přijít s ofenzívou směrem k zemím, odkud je zdrojová migrace, řada lidí migruje jen z ekonomických důvodů.

Téma č. 8: Ptačí chřipka ve velkém chovu

Na ČT bylo toto téma zpracováno způsobem živého vstupu redaktorky z místa dění. Celý vstup trval 1 minutu a 47 vteřin. Informace, které divákům poskytla, byly následující: zlikvidováno 6 500 kachen, nákaza se do chovu dostala z podestýlky, majitel této haly má v blízkosti ještě 25 000 kusů kachen, přijeli hasiči z blízkého okolí a veterináři s technikou z Hradce Králové, Brna a z Vyškova, škoda vyčíslena přibližně na 650 000. Na konci byl použit videozáznam s vyjádřením Františka Kouby, ředitele krajské veterinární správy, že je povinnost majitele, aby se do chovů nic nedostalo.

Titulek zpravodajského příspěvku zněl: *Likvidace infikovaného chovu*. V úvodních headlinech zazněl jako třetí, v rámci relace až jako čtvrtý.

Televize Nova měla mediální sdělení o prvním výskytu ptačí chřipky ve velkochovu dlouhé na 1 minutu a 54 vteřin. Nacházelo se až na 12. místě v rámci relace. Jako titulek byl použit: *Veterináři dál bojují s ptačí chřipkou*. Na místě výskytu byl celý den reportér, který tak poskytl autentické záběry průběhu likvidace. V reportáži byly použity i dva rozhovory. Prvním byl ředitel Krajské veterinární správy pro Jihočeský kraj František Kouba, který uvedl možný důvod nákazy. A druhým byl ředitel hasičů Jihočeského kraje Lubomír Bureš, který uvedl, že je na místě i speciální dekontaminační technika. Zpravodajský příspěvek byl ukončen zmínkou o prvním ohnisku v Libereckém kraji.

Jako první důležitý headline bylo na **stanici Prima** uvedeno právě toto téma. Poskytované informace se shodovaly s těmi, co uváděly konkurenční televize. Jako jediná však zdokumentovala výpověď samotného jednatele společnosti, týkající se finanční ztráty. Stejně jako televize Nova použila Prima vyjádření Františka Kouby ohledně možného důvodu nakažení a stejně jako Nova zakončila svou reportáž informací o prvním ohnisku ptačí chřipky v Libereckém kraji. Zpravodajský příspěvek měl trvání dlouhé 3 minuty a 10 vteřin. Byl zvolen titulek: *V komerčním chovu na jihu Čech bylo utraceno 6 a půl tisíce kachen*.

6.5 Pátek 27. 1.

Tabulka 5: Páteční tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství

TÉMATA	ČETNOST V RELACI		
	ČT1	TV NOVA	FTV PRIMA
Armáda	1		
Celebrity, showbyznys			
Církev			
Doprava		1	
Ekonomika, finance	2		
Jiné	5	8	3
Krimi		3	1
Kultura	1		
Počasí	1		
Politika	6	2	1
Průmysl, obchod			
Př. katastrofy, neštěstí a nehody		2	2
Sociální sféra	1		
Soudy	1	2	3
Sport		1	
Školství		1	
Zajímavosti	1	2	4
Zdravotnictví			
Zemědělství, hospodářství			
Životní prostředí	1	1	

Zdroj¹⁵²

¹⁵² Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

ČT1

Česká televize na konci pracovního týdne vysílala zpravodajský pořad přesně 48 minut a 39 vteřin. Bylo zpracováno celkem 10 zpravodajských témat ve 20 zpravodajských příspěvcích. Mezi nejdůležitější headlines byly zařazeny následující: první zahraniční návštěva u prezidenta Trumpa, IKEM bez tepla a soud s muslimskou dívkou kvůli nošení hidžábu ve škole. Na druhém a třetím místě se ocitla zpráva o tzv. pochodu za život ve Washingtonu a o vztazích Česka s Británií po brexitu. Co se týká proměnné lokalizace, domácích událostí bylo celkem 16 a zahraničních 4. Divácky atraktivní témata z pohledu negace a elitních osob se objevila jen 2. Za negativní bylo označeno sdělení, poskytující informaci o dnu památky obětí holocaustu, a za významnou osobu je považován prezident D. Trump a s ním spojená informace o britské premiérce Mayové, coby jeho první oficiální návštěvě.

TV NOVA

Televize Nova zvolila za tři úvodní headlines: šikana v mateřské škole na Vysočině, první pokuta za kotel bez revize a výročí osvobození Osvětimi. Dále pak požár na výstavišti v Letňanech a smogová situace se jako témata objevily na druhém a třetím místě od začátku relace. Mediální sdělení pokuty za kotel se odsunulo na páté místo a jako devatenáctý v pořadí se umístilo výročí osvobození v Osvětimi. Délka večerního pořadu zpravodajství dosáhla až 42 minut. Z celkových 23 zpravodajských příspěvků pouhé 2 se týkaly zahraničních věcí. Dále v nich bylo zpracováno 10 odlišných témat. Až 7 zpráv byly negativního charakteru, mezi takové bylo autorkou zařazeno i sdělení o výročí osvobození Osvětimi. Ačkoliv slovo „osvobození“ v sobě neobsahuje zápor, veškeré zmínky o Osvětimi jsou automaticky zařazeny mezi nepříjemné a smutné záležitosti. O elitních osobách se zmínily 3 zpravodajské příspěvky.

FTV PRIMA

Za hlavní zprávy jak v úvodních headlinech, tak i za první tři zprávy v relaci byly zvoleny následující: soud s muslimskou dívkou, pokuta za neuvedení sekund na účtence EET a pražský IKEM: havárie topení. Celkem bylo dneska na stanici Prima odvysíláno 14 zpráv o 6 tématech. Stopáž zpravodajské relace byla prozatím nejnižší, a to 25 minut a 54 vteřin. Čtyři zprávy ze všech se týkaly zahraničních událostí. Z hlediska proměnné

zpravodajské hodnoty, zprávy negativního rázu se objevily třikrát, zato sdělení o známé osobě jedinkrát. Ve zprávě šlo dokonce o tři známé osobnosti z oblasti politiky.

ANALÝZA ZPRÁV

V pátek se pouze jediná událost, a to havárie topení v IKEMu, stala zprávou pro všechny tři relace.

Téma č. 9: Havárie topení v IKEMu

Česká televize zvolila živý vstup reportérky z místa dění jako způsob zpracování této události. Moderátor ve studiu uvedl základní informace, a sice že v pražském IKEMu prasklo topení a zhruba 100 lidí musí být evakuováno, k čemuž dojde zřejmě v pondělí. Reportérce bylo položena otázka, jak moc havárie omezuje chod nemocnice. Divák se následně dozvídá, že nemocnice funguje v krizovém režimu, je zastaven příjem pacientů a IKEM nebude pracovat ani příští týden v žádné pohotovosti. V rámci živého vstupu kamera zabírala i techniky, kteří hledají prasklé potrubí. Současně bylo reportérkou sděleno, že oprava započne v pondělí a měla by trvat 12 až 48 hodin. V pondělí bude 40 pacientů převezeno do nemocnice Motol, po třiceti do nemocnice Na Homolce a Na Bulovce. Poté následovala výpověď ministra zdravotnictví Miloslava Ludvíka, ve které bylo zmíněno, jak bude probíhat evakuace a jak bude zajištěn komfort jednotlivých pacientů. Celá zpráva byla dlouhá 2 minuty a 28 vteřin. Česká televize ji uvedla jako druhý úvodní headline, v pořadí se však objevila až na pátém místě. Titulek zněl: *Evakuace pražského IKEMu.*

Televize Nova zvolila stejnou formu pro zpracování události jako Česká televize, a to živý vstup. Moderátor ve studiu uvedl zprávu se slovy, že pražský IKEM má problém s dodávkou tepla a v pondělí musí evakuovat pacienty. Následně reportérka odpovídala na tyto moderátorovy otázky: kolika pacientů se evakuace týká a jak bude IKEM fungovat o víkendu, když je bez tepla. Během výpovědi reportérky byl použit i doprovodný obrazový materiál. Divák televize Nova se dozvěděl stejné informace jako divák *Událostí* na ČT. Pro doplnění byly na závěr vloženy i krátké výpovědi ministra zdravotnictví a ředitele IKEMu. Zpravodajský příspěvek měl trvání dlouhé 2 minuty a 30 vteřin. Nesl název: *Pražský IKEM má problémy s dodávkou tepla.* Byl umístěn na

sedmém místě, neobjevil se ani jako headline v úvodu, TV Nova tedy tomuto tématu nepřikládala velký význam.

A byla také jediná, protože **televize Prima** ho uvedla jako třetí headline a o události se v rámci relace zmínila jako první. Příspěvků, nesoucí titulky *V IKEMu prasklo potrubí – sto pacientů musí nemocnici opustit*, byly věnovány 3 minuty a 34 vteřin. TV Prima oproti předchozím dvěma zpracovala téma jako klasickou reportáž, ve které z velké části převažoval obrazový materiál. I zde bylo použito vyjádření Aleše Hermana, ředitele IKEMu, a ministra zdravotnictví Miloslava Ludvíka ke krizové situaci. Informace poskytované televizí Prima se nijak nerozcházejí s těmi, co zprostředkovaly zbylé dvě stanice. Po této reportáži následoval rozhovor moderátorky s redaktorem, který se nacházel v místě události. Ten diváka seznámil s tím, co se zrovna u IKEMu děje.

6.6 Sobota 28. 1.

Tabulka 6: Sobotní tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství

TÉMATA	ČETNOST V RELACI		
	ČT1	TV NOVA	FTV PRIMA
Armáda		1	1
Celebrity, showbyznys		4	
Církev			
Doprava	1	2	
Ekonomika, finance	2		1
Jiné	4	5	3
Krimi		3	1
Kultura	1		
Počasí		1	1
Politika	6	3	2
Průmysl, obchod		1	
Př. katastrofy, neštěstí a nehody		4	1
Sociální sféra	5		
Soudy			
Sport		1	
Školství	1		
Zajímavosti	4	1	3
Zdravotnictví			
Zemědělství, hospodářství			
Životní prostředí	1	1	1

Zdroj¹⁵³

¹⁵³ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

ČT1

Česká televize pro své první víkendové *Události* zvolila následující hlavní zprávy: více peněz pro rodiny s dvojčaty a vícěrčaty, Trump zastavil přijímání uprchlíků a vítězství Aleny Dernerové v senátorských volbách na Mostecku. V rámci tématu více peněz pro dvojčata a vícěrčata byl na druhé místo v relaci umístěn i zpravodajský příspěvek ohledně zvýšení přídavků na děti. Ve 43 minutách a 11 vteřinách bylo moderátorkou ve studiu uvedeno 25 zpráv a 9 různých témat. Zpráv týkajících se zahraničních věcí bylo celkem 8. Tři mediální obsahy pojednávaly o elitních osobnostech a vždy se jednalo o politiky. Pouze jedna zpráva byla zařazena mezi negativní, jednalo se o statistiku nehod kvůli špatným silnicím a značení v roce 2016.

TV NOVA

První víkendová zpravodajská relace obsahovala celkem 27 zpráv. Bylo zpracováno 12 témat. Mezi úvodní headliny se dostaly tyto události: opravy českých silnic a dálnic v r. 2017, dobrovolníci hledali ztracenou Míšu, Trump pozastavil přijímání uprchlíků. Další významově důležitou se stala zpráva o zavedení mýtného na německých dálnicích. Zpráva o dobrovolnících hledajících ztracenou Míšu tak byla přeřazena na čtvrté místo. Zpravodajský pořad trval 42 minut. Z hlediska proměnné lokalizace události – 6 z nich pocházejí ze zahraničí, z toho 4 pojednávají o celebritách a zajímavostech ohledně oslav čínského Nového roku. V relaci se objevilo až 8 negativních zpráv. O elitních osobách byla zmínka celkem šestkrát.

FTV PRIMA

Prima začala své víkendové zpravodajství těmito zprávami: evakuace pacientů z IKEMU, Trump dočasně zastavil přijímání uprchlíků do USA a objevují se falešní kontroloři kotlů. První uváděnou zprávou se stala zmínka, že úřady pomohly snížit českému řidiči kamionu rekordní pokutu za nevědomé převážení uprchlíků. Příspěvek zprostředkující informaci o vyskytnutí falešných kontrolorů kotlů se posunula na páté místo. Další zpráv bylo 11 a témat 9. Zahraniční zprávy byly 4, negativní pouze 1, stejně tak zpráva o prezidentu USA byla jediná obsahující zpravodajskou hodnotu elitní osoby. Celá zpravodajská relace trvala necelých 26 minut.

ANALÝZA ZPRÁV

Ve všech sobotních zpravodajských relacích byla jako stejná témata pro zpracování zvolena následující: Trump dočasně zastavil přijímání uprchlíků a opravy plynovodu v IKEMu.

Téma č. 10: Trump dočasně zastavil přijímání uprchlíků

Toto téma si všechny relace zvolily nejen jako své úvodní headlines, dokonce ji všechny umístily i na třetí pozici v rámci celé relace. **Česká televize** mu věnovala dvě a půl minuty vysílacího času. Reportáž započala záběrem na podepisování prohlášení, prezident USA i přečetl, čeho se dekret týká (byly použity titulky). Následovala mapa s vyznačenými zeměmi, odkud tamější migranti mají zakázáno vycestovat do USA. Součástí byly ilustrační záběry z letištní haly a záznam z rozhovoru (zdroj: CBN News / The Brody File), ve kterém se americký prezident zmiňuje, že pro syrské křesťany bylo obtížné se dostat do USA, muslim však přijít mohl. Na straně opozice bylo použito vyjádření protestu mluvčího Mezinárodní organizace pro migraci, byla zobrazena demonstrace a ukázka online petice. Na závěr se reportérka zmínila o vyjádření mluvčího českého prezidenta na Twitteru, ve kterém podporuje rozhodnutí prezidenta Spojených států. Zpravodajský příspěvek nesl název: *Zastavené přijímání uprchlíků v USA*.

Zpráva s titulkem *Trump pozastavil přijímání uprchlíků* byla na stanici **Nova** dlouhá 2 minuty a 37 vteřin. I zde prvním záběrem byl záznam z oficiálního podepisování dekretu a nahrávka, ve které vyjadřuje svůj důvod k tomuto rozhodnutí. Zbytek reportáže (cca 1 minuta) se již netýkal tématu. Reportérka jen poskytla informace o Trumpově první zahraniční návštěvě, o telefonickém rozhovoru s Mexikem a dalšími pěti světovými státníky.

Název zprávy **televize Prima** se shodoval s tím, který uváděla Nova, avšak s tím rozdílem, že Prima ho rozvinula o tři další slova: *Donald Trump pozastavil přijímání uprchlíků do USA*. Zde na úvod byly použity záběry ze srpna 2016, ve kterém D. Trump formuluje svůj předvolební slib. Až poté následují stejné záznamy z podepisování prohlášení a dabovaného přednesení důvodu tohoto dekretu. Prima taktéž použila mapu s výrazněnými zeměmi, ze kterých je zakázáno vycestovat do USA. Stejně tak byl

dabován tentýž úsek z rozhovoru prezidenta s novinářem, ve kterém se vyjadřoval o křesťanech ze Sýrie. Reportérka ve zprávě uvádí, že OSN a nevládní organizace chystají žalobu. Proti rozhodnutí prezidenta USA stojí např. právník jedné neziskové organizace. Na straně druhé padla zmínka o příspěvku na Twitteru mluvčího prezidenta České republiky.

Téma č. 11: Opravy plynovodu v IKEMu

Ačkoliv byl v pátek na ČT zvolen titulek *Evakuace pražského IKEMu*, který evokoval, že zpráva bude pojednávat o tom, z jakého důvodu je pražský IKEM evakuován; sobotní titulek hlásal, že ve skutečnosti k evakuaci teprve dojde – *Přípravy na evakuaci IKEMu*. Divák *Událostí* se oproti ostatním komerčním televizím však dozvídá nové informace, jsou použity jiné záběry než v pátek, a to většinou z interiéru nemocnice. Byla použita výpověď jedné ze zdravotních sester z IKEMu ohledně toho, jak krizovou situaci zvládají. Mluvčí IKEMu v rozhovoru pouze potvrdila informaci, kterou reportérka poskytla již v pátek, a to jak dlouho budou opravy trvat. Náměstek pro léčebně preventivní péči FN Motol se na kameru vyjádřil, jak oni jsou na příjem pacientů připraveni. Zpráva byla dlouhá celkem 2 minuty a 31 vteřin a umístěna byla na osmém místě.

Opět stejně jako v pátek **televize Nova** nekladla důležitý význam na tuto událost a umístila ji až na dvacáté místo. Poskytované informace nepřinesly nová zjištění, pouze bylo opakováno, co bylo řečeno již v pátek: opravy začnou v pondělí, evakuováno bude na 100 pacientů, oprava bude trvat 12-48 hodin a ve čtvrtek se budou pacienti moci vrátit. Nové bylo vyjádření mluvčí IKEMu k celé situaci. Podle jejích slov je stav stabilizovaný, v nemocnici se stále topí a celá porucha je zaviněna únavou materiálu. K poslednímu tvrzení se přiklání i Pavel Maďar z Pražské teplárenské, z pohledu teplárenství se jedná o standardní opravu. Zpráva nese titulek *Opravy plynovodu začnou v pondělí*. Zpráva měla stopáž zhruba stejně dlouhou jako v relaci České televize.

Televize Prima opětovně zařadila zprávu mezi nejdůležitější, jednalo se o první úvodní headline a druhou zprávu vůbec. I zde dochází k opakování stále stejných informací. Byly také zpracovány výpovědi mluvčí IKEMu a Pražské teplárenské. Např. mluvčí Pražské teplárenské vysvětluje, že sice dodávají do IKEMu teplo, ale k havárii došlo na zařízení IKEMu; jelikož se však jedná o naléhavý případ, provedou opravu pracovníci tepláren. Mluvčí IKEMu ujistila, že se v nemocnici stále topí, stav je stabilizován a situace není tak kritická. Prima jako jediná stanice však přinesla novou podstatnou informaci, a to takovou, že se možná vše obejde bez odstávky a evakuace, pokud bude možné potrubí opravit pomocí záplaty. Zprávě byla věnována časová dotace 2 minuty a 14 vteřin. A název zpravodajského příspěvku byl: *Evakuace IKEMu se připravuje*, což se významem podobá tomu na stanici ČT.

6.7 Neděle 29. 1.

Tabulka 7: Nedělní tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství

TÉMATA	ČETNOST V RELACI		
	ČT1	TV NOVA	FTV PRIMA
Armáda			
Celebrity, showbyznys		1	
Církev			
Doprava	2		
Ekonomika, finance	3		1
Jiné	5	5	1
Krimi		6	
Kultura	2		
Počasí	2	2	
Politika	3	3	2
Průmysl, obchod			
Př. katastrofy, neštěstí a nehody		5	1
Sociální sféra	1		1
Soudy	1	1	2
Sport			1
Školství			
Zajímavosti		3	4
Zdravotnictví			
Zemědělství, hospodářství			
Životní prostředí	1	1	

Zdroj¹⁵⁴

¹⁵⁴ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

ČT1

Česká televize na konci týdne odvysílala 20 zpravodajských příspěvků, zaměřující se na 9 odlišných témat. Headliny bohužel v tomto záznamu chyběly. Za hlavní zprávy budou tedy považovány první tři reportáže v relaci, na prvním místě byla umístěna zpráva, pojednávající o třech letech vládnutí B. Sobotky, na druhém místě se nacházel příspěvek o zlepšování americko-ruských vztahů, poslední reportáž varovala před ledovkou. Z 20 zpravodajských příspěvků jich 15 bylo lokalizováno do domácího prostředí, zbylých 5 se týkalo zahraničních věcí. Z hlediska negativity se takových reportáží zpracovala jen jedna. Zprávy s proměnnou elitní osoby byly do relace zařazeny dvě. Stopáž hlavní zpravodajské relace bez úvodní znělky a představení hlavních headlinů byla 37 minut a 35 vteřin.

TV NOVA

Poslední zpravodajská relace na Nově trvala 41 minut. Ukončila poslední lednový týden s celkem 27 reportáží, v nichž bylo zpracováno 9 témat. Za hlavní zprávy si zvolila: podle silničářů je nejdražší zima za posledních 6 let, českého lékaře a humanitárního pracovníka odsoudili v Súdánu a policie dopadla muže podezřelého z přepadení herny; avšak mezi prvními třemi se objevily zprávy, pojednávající jen o počasí. První podávala informaci o tom, jaké jsou následky tak dlouhé zimy. Druhá reportáž se zaměřila na teploty a mráz. Třetí varovala před ledovkou. Zpráv z domácího prostředí bylo více než ze zahraničí. Počet domácích byl 21 a zahraničních pouhých 6. Co se týká zpravodajských hodnot: příspěvků negativního charakteru bylo 14 a podávající informaci o elitních osobách byly 2. Počet negativních zpráv bylo na nedělní zpravodajství zvoleno příliš mnoho, pro diváka to může mít depresivní vliv spojený s nadcházejícím pracovním týdnem.

FTV PRIMA

Televize Prima ukončila tento týden s 13 reportážemi, zprostředkujícími 8 témat. Jako headliny se objevila témata: spor v Partii s Babišem, předražené datové služby a na Ještědu záchranářská čtyřkolka srazila lyžaře. Na prvním místě v relaci bylo umístěno téma poskytující informace o tom, že peníze z povinných ručení se rozdělují bez kontroly. Následující dvě místa obsadily zprávy jako v úvodním přehledu. Poslední

důležitý příspěvek, a to předražené datové služby, se nacházel až na dvanácté pozici. Zprávy z domácího prostředí v tento den převažují, zahraniční byly zpracované pouhé dvě. Negativních zpráv do nedělní relace Prima sice nezařadila tolik jako Nova, ale i tak se dvě objevily, a sice pod kategorií nehoda a odsouzení nevinného člověka v Súdánu. Zprávy o elitní osobě byly zpracovány tři – dvě se týkaly ministra financí A. Babiše a jedna prezidenta USA. Často dnes televize Prima do hlavní zpravodajské relace zařazovala příspěvky, které poutaly diváky na pořady následující po zpravodajství. Celková délka zpráv činila 27 minut a 15 vteřin.

ANALÝZA ZPRÁV

Na závěr týdne se událost, kde byl český občan odsouzen v Súdánu, objevila na všech televizních stanicích.

Téma č. 12: Český občan odsouzen v Súdánu

Jak již bylo zmíněno výše, nedělní relace **České televize** nebyla technicky v pořádku a neobsahovala úvodní headliny. Z toho důvodu není možné určit, zda byla tato zpráva zařazena i v úvodu. V celkovém pořadí byla však umístěna až na páté místo. Jednalo se však o velmi krátkou zprávu, která nepřesáhla jednu minutu. V ní se na začátku moderátor zmiňuje o osudu českého humanitárního pracovníka, který byl v Súdánu obviněn ze špionáže. Paralelně se slovy moderátora jsou ukazovány fotky Čecha. Poté následuje prostřednictvím telefonu vyjádření mluvčí Ministerstva zahraničních věcí k celé události. Divák se tak dozvídá, že bude do Súdánu vyslán zástupce na úrovni náměstka, nebo přímo samotný ministr. Byl zvolen titulek: *Čech odsouzený v Súdánu na 20 let za špionáž.*

Hlavní zpravodajská relace na **Nově** toto téma taktéž zařadila na pátou pozici, ale jedná se i o úvodní headline. Titulek dvouminutové zprávy zní: *Českého občana odsoudili v Súdánu.* Moderátor úvodem řekl, že českého misionáře justice v Súdánu odsoudila na 20 let, byl obviněn ze špionáže. Celá reportáž je postavena na fotografiích odsouzeného Čecha a videích z tamního místa. Na jeho obranu se na kameru vyjádřil novinář a přítel odsouzeného Daniel Raus, stejně tak mluvčí Ministerstva zahraničí, která poskytla stejné informace jako České televizi. Dále byly použity videozáznamy z YouTube, kde je vidět demonstrace. Reportérka toto komentuje slovy, že za propuštění českého

humanitárního pracovníka bojuje celý svět. Součástí reportáže je i příspěvek, dokládající existenci petice za spravedlivý proces, kterou již podepsalo 385 027 lidí.

Televize Prima podobně jako Nova v úvodní části zmínila stejné informace, týkající se případu odsouzení českého občana v Súdánu. Těmi zmíněnými informacemi byly: odsouzení na 20 let, obvinění ze špionáže a vyzvědačství, případ řeší česká diplomacie, Ministerstvo zahraničí s rozsudkem nesouhlasí. Zpráva taktéž trvala 2 minuty, nacházela se jako šestá v pořadí. Název příspěvku se nijak neodlišoval od těch na ostatních stanicích: *Čecha v Súdánu odsoudili na 20 let vězení*. Po celou dobu trvání zprávy byl slyšitelný hudební podkres. Obrazový materiál tvořil většinu příspěvku, zbytek doplňovaly výpovědi rodinného přítele Daniela Rause, který mimo jiné i uvedl, proč se odsouzený do Súdánu vydal, a mluvčí Ministerstva zahraničí Michaely Lagronové. Reportérka dále poskytla informace o tom, že odsouzený pracoval pro organizaci, která si říká Hlas mučedníků, a také o tom, čím se tato organizace zabývá.

7 ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Předchozí výzkum byl zaměřen na způsoby uspořádání zpravodajských relací z pohledu počtu reportáží, kategorizací témat, významnosti zpráv, lokalizace příspěvků, zpravodajských hodnot, zařazení a způsobu zpracování. Nyní v závěrečné komparaci dojde k ověření hypotéz podle zjištěných dat.

Hypotéza č. 1: Česká televize odvysílá denně více zpráv než televize Nova.

Celkem bylo sledováno 156 zpráv na stanici České televize, 171 zpráv na Nově a 88 na televizi Prima. Maximálního počtu příspěvků ze všech relací dosáhla televize Nova v sobotu a v neděli, kdy bylo odvysíláno 27 zpráv. Naopak minimální počet 11 příspěvků v relaci byl zjištěn u stanice Prima, a to ve středu a ve čtvrtek. Bylo zjištěno, že zaokrouhlením průměrných hodnot počtu příspěvků Česká televize vysílá v průměru 22 zpráv denně, nejvíce však televize Nova, a to s průměrným počtem 25 zpráv, a nejméně stanice Prima, tedy asi 13 příspěvků. Zmíněné poznatky jsou shrnuty v následující Tabulce 9. Tabulka 8 prezentuje výsledný počet zpráv v jednotlivých relacích v konkrétní den.

Tabulka 8: Denní počet zpráv v relacích ČT, Nova a Prima

Stanice	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	Celkem
ČT	22	23	24	22	20	25	20	156
Nova	26	20	23	25	23	27	27	171
Prima	12	13	11	11	14	14	13	88

Zdroj¹⁵⁵

¹⁵⁵ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka 9: Počty zpravodajských příspěvků na stanici ČT, Nova a Prima

Stanice	Počet zpráv	Maximální počet příspěvků	Minimální počet příspěvků	Průměrný počet příspěvků
ČT	156	25	20	22
Nova	171	27	20	25
Prima	88	14	11	13

Zdroj¹⁵⁶

Po provedení analýzy byl vyvozen tento závěr: **hypotéza č. 1 se zamítá**. Česká televize pouze v úterý a ve středu předčila stanice Nova a Prima svým počtem zpravodajských příspěvků. Konečným výsledkem je, že televize Nova odvysílá denně v průměru více zpráv než ostatní televize.

Hypotéza č. 2: Televize Nova se více zaměřuje na divácky atraktivnější témata než ostatní televize.

Témata, která diváky zajímají, vystihují zpravodajské hodnoty, kterou jsou v nich užity. Proměnná zpravodajské hodnoty tvořila další důležitý prvek analýzy. Za atraktivní téma bylo v analýze považované takové, ve kterém se vyskytovala negativita a elitní osoby. Negativitou, coby zpravodajskou hodnotou, se nejméně zabývala Česká televize. V pátek a o víkendu byla v rámci relace zařazena vždy jen jedna taková zpráva. Je to snad proto, že v těchto dnech lidé nechtějí slyšet žádné pesimistické informace. U ČT můžeme zaznamenat v průběhu týdnu jistou systematičnost. V pondělí, jelikož se jedná o první pracovní den a mezi lidmi nebývá často oblíbené, zařadila Česká televize do *Událostí* jen dvě zprávy takového charakteru. Může za tím být skrytý úmysl diváky ještě více nepopudit. Směrem k prostředku týdne se počet navyšuje. Lidé se pomalu dostávají do pracovního tempa a dychtí po zajímavých informacích. S nastávajícím čtvrtkem četnost zase upadá. Nejvíce negativních zpráv se vyskytlo v nedělní relaci *Televizních novin*, a sice až 14 příspěvků. Podobně vysoké číslo vysílala Nova

¹⁵⁶ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

i v pondělí (celkem 10 zpráv). Ve středu se všechny tři stanice shodly na stejném počtu zpráv negativního rázu.

Zprávy referující o elitních osobách se nejméně objevovaly na stanici Prima. Až po sobotní vysílání se vyskytovaly vždy jen po jednom příspěvku. Nejvíce zpráv, ve kterých byla elitní osoba přítomna, vysílala TV Nova v pondělí a v sobotu. Pojednávalo o ní v obou případech 6 zpráv. Tabulky 10 a 11 shrnují výše popsaná fakta.

Tabulka 10: Počet výskytu negativních zpráv

Stanice	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	Celkem
ČT	2	3	4	2	1	1	1	14
Nova	10	6	4	7	7	8	14	56
Prima	4	2	4	2	3	1	2	18

Zdroj¹⁵⁷

Tabulka 11: Počet výskytu zpráv o elitní osobě

Stanice	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	Celkem
ČT	2	2	2	3	1	3	2	15
Nova	6	4	3	5	3	6	2	29
Prima	1	1	1	1	1	1	3	9

Zdroj¹⁵⁸

Z provedené analýzy vyplynulo, že **hypotéza č. 2 se potvrzuje**. U televize Nova se celkem 85 zpráv týkalo negativity a elitní osoby. Jedná se tak o polovinu z celkového počtu všech odvysílaných příspěvků v rámci *Televizních novin* za sledovaný týden.

¹⁵⁷ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

¹⁵⁸ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Hypotéza č. 3: Komerční televize zprostředkovávají častěji domácí zpravodajství než zahraniční.

Proměnná lokalizace zprávy nabývala hodnot domáci a zahraniční zpravodajství. V analyzovaném období se nejvíce příspěvků objevilo u domácího zpravodajství, a to celkem 199 zpráv. Zahraničnímu zpravodajství bylo věnováno jen 60 příspěvků, nejedná se tedy ani o polovinu z celkového počtu zpráv, týkajícího se domácího prostředí. Nedá se tedy říci, že by komerční televizní média referovaly ve shodném počtu jak o domácích, tak o zahraničních událostech. Na TV Nova je ten rozdíl znatelnější než u Primy, počet domácích zpráv je čtyřikrát vyšší. Předpokladem tak vysokých čísel může být nepřítomnost zahraničních zpravodajů, kteří tak mohou z místa podávat pravidelné informace. Tím jsou komerční televize zpravidla závislé na agenturním zpravodajství.

Tabulka 12: Počet domácích a zahraničních zpráv na stanici Nova

Lokalizace	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	Celkem
Domáci	19	14	19	19	21	21	21	134
Zahraniční	7	6	4	6	2	6	6	37

Zdroj¹⁵⁹

Tabulka 13: Počet domácích a zahraničních zpráv na stanici Prima

Lokalizace	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	Celkem
Domáci	8	9	9	8	10	10	11	65
Zahraniční	4	4	2	3	4	4	2	23

Zdroj¹⁶⁰

Výsledkem analýzy tedy je: **hypotéza č. 3 se nezamítá**. Předpoklad o častějším referování TV Nova a FTV Prima o událostech z domácího prostředí se potvrdil.

¹⁵⁹ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

¹⁶⁰ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Hypotéza č. 4: Česká televize se častěji věnuje politickým tématům než ostatní stanice a zařazuje je i mezi úvodní headliny.

V rámci zkoumaného souboru bylo zjištěno, že v pondělí se na ČT nejvíce příspěvků týkalo politiky, na druhém místě poté byla ekonomika/finance. Např. TV Nova věnovala nejvíce zpráv tématu krimi. V úterý se největší četnost v *Událostech* objevila u politického tématu, po něm následovala ekonomika/finance a zajímavosti. Politika na Nově se umístila až po krimi a dělila se o druhé místo s celebritami a zajímavostmi. Ve středeční relaci České televize se politického zpravodajství týkaly jen dva příspěvky. Předčily ho tak čtyři zprávy z kriminálního prostředí a z odvětví ekonomika/finance. I tak měla ČT o jednu zprávu, týkající se politiky, více než TV Nova. Tento počet nepřesáhla ani FTV Prima. Pro srovnání ve zpravodajském pořadu televize Nova byly nejčastěji zmiňovaným tématem taktéž krimi zprávy. Ve čtvrtek, v pátek a v sobotu opět v *Událostech* převažovalo politické téma. Nelze však opomenout, že druhým nejčastějším tématem bylo u pěti zpráv téma sociální sféry. Záhy po něm to byly i zajímavosti. Televize Nova se více zaměřila na celebrity a přírodní katastrofy/nehody. Téma politiky obsahovaly tři zprávy, byly tak společně s krimi jako druhé nejčastěji zmiňované. V nedělních zprávách Česká televize a Nova vysílala shodný počet zpráv z politické oblasti.

Televize Prima nebyla do porovnání zahrnuta z toho důvodu, že konkrétní téma bylo vždy standardně zprostředkováno jednou či dvěma zprávami.

Tabulka 14: Počet výskytů politických témat

Stanice	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	Celkem
ČT	5	4	2	5	6	6	3	31
Nova	2	3	1	3	2	3	3	17
Prima	0	2	2	2	1	2	2	11

Zdroj¹⁶¹

¹⁶¹ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Politická témata v úvodních headlinech České televize se objevovala každý den vždy po jednom příspěvku. Z technických důvodů nelze určit, zda se tak stalo i v neděli. Avšak již z tohoto jednoduchého porovnání sledovaných stanic **se potvrzuje hypotéza č. 4.** Česká televize skutečně dává přednost politickým tématům.

Hypotéza č. 5: Výsledná podoba stejného tématu se na veřejnoprávním a komerčním médiu liší.

Tato hypotéza **byla potvrzena** na základě analýz zpracování stejných témat na všech stanicích. Celkem jich bylo dvanáct. Objevují se však dva případy, kdy se stanice téměř na způsobu zpracování shodly. Jedná se o téma č. 7 a č. 9. Téma povinných uprchlických kvót na Maltě bylo ve všech případech zpracováno jako rozhovor s ministrem vnitrem. Avšak u České televize a TV Nova jednal ministr přímo s moderátorem ve studiu, zatímco televize Prima zvolila metodu, kdy moderátor se spojil s reportérkou, která se nacházela na ministerstvu vnitra a rozhovor s ministrem živě udělala. Způsob zpracování tématu č. 9 o havárii topení v IKEMu byl identický u ČT a Novy – byl použit živý vstup reportérek z místa dění. Prima sice krátké interview mezi reportérem a moderátorem také podstoupila, nýbrž tomu předcházela klasická reportáž. Všechna tři sdělení se nerozcházel v informacích, dokonce se jejich součástí staly i výpovědi ministra zdravotnictví a ředitele IKEMu.

Jako příklad rozdílného zpracování události postačí téma č. 5, pojednávající o preventivních opatřeních proti smogu. Česká televize a Prima se ve svých příspěvcích, které umístily až na 17. a 11. místo, zabývaly dnešním zasedáním vlády. Kdežto TV Nova toto téma pojala zcela odlišně, a sice jako výčet všech firem a úřadů, které nepoužívají nebo nemají ekologicky šetrná auta. Dokonce ho zařadila na první místo v relaci i v úvodních headlinech. Rozdíl byl nalezen i u tématu č. 2, kde se stanice neshodly na počtu obětí. Česká televize uváděla číslo 7, Nova nejméně 6 a Prima 6 obětí.

Stanice se dále rozcházel nejen v časovém rozsahu jednotlivých zpráv, ale i v kladení důrazu na důležitost sdělení. Jako rozdíl lze uvést i to, že ČT při výpovědi lidí v cizím jazyce používá titulky, zatímco komerční televize je dabují. Prima často oproti ostatním využívá hudební podkres. Důležitou odchylkou, jak se ukázalo při zpracování témat,

týkajících se úřadování prezidenta USA, bylo i to, že Nova a Prima postrádá zahraniční zpravodaje. Z toho důvodu měly zprávy ČT v podání redaktora z Washingtonu větší informační hodnotu.

Výsledné zhodnocení tematických struktur jednotlivých relací

Na závěr bude zhodnocena četnost jednotlivých témat u zkoumaných televizních stanic. Na ČT se nejvíce příspěvků týkalo politiky, a to 31. Dalším nejčastějším tématem byla ekonomika/finance, ta obsahovala 17 zpráv. A jako třetí často vysílanými byly zprávy o zajímavostech, těch bylo 12. V relaci *Události* se ani jednou neobjevil příspěvek na téma celebrity/showbyznys, církev, průmysl/obchod, sport a zemědělství/hospodářství. Každý den byla na stanici České televize zpracována událost z oblasti politiky a ekonomiky/financí. A jako jediná zpracovávala témata z kulturní sféry.

Na TV Nova byly nejčastěji zmiňovaným tématem kriminální činy a jiné události související s policií, a to u 34 případů. Byly odvysílány téměř čtyřikrát více než na ČT a FTV Prima. Ještě větší rozdíl byl zaznamenán u tématu přírodní katastrofy/neštěstí/nehody, kde počet těchto příspěvků byl na TV Nova až pětkrát takový jako na ČT. A druhými často odvysílanými tématy byly právě přírodní katastrofy/neštěstí/nehody a také politika, u každého se objevilo 17 zpráv. Vzápětí po něm s 16 příspěvky byly zajímavosti. Nelze však nezmínit ani téma celebrity, které se s počtem 14 zpráv řadí mezi nejčastěji zmiňované. Televize Nova byla po celý týden také jediná, co toto téma zařazovala do své relace. Z tohoto výčtu lze jednoznačně určit, že TV Nova dává přednost tématům atraktivním, bulvárním, šokujícím, emotivním a negativním. Naopak po celý týden nevěnovala žádnou pozornost tématům spojeným s kulturou, sociální sférou, zdravotnictvím a zemědělstvím/hospodářstvím. Ani jeden den nebyla vynechána zpráva o kriminálních případech, politických událostech, přírodních katastrofách či nehodách, zajímavostech a zpráva na téma životního prostředí.

V rámci relace *Zpráva FTV Prima* se nejvíce objevovaly příspěvky z kategorie zajímavosti, a to v 16 případech. Číslo se shodovalo s počtem zpráv o zajímavostech v relaci *Televizních novin*. Jako druhá nejčastější se objevila politika, konkrétně u 11 příspěvků. Na stanici Prima se neobjevil alespoň jeden příspěvek obsahující téma doprava, kultura, školství a celebrity/showbyznys. Důvod nezahrnování posledního tématu je zřejmě ten, že po hlavní zpravodajské relaci je vysílán pořad věnovaný konkrétně jen showbyznysu. A i přesto, že po hlavních zprávách taktéž následuje vyčleněný pořad pro krimi zprávy, v hlavní relaci se události z kriminálního prostředí neobjevily jenom jeden den, jinak pokaždé. Více informací viz tabulka 15, 16 a 17.

Tabulka 15: Počet rozlišných témat v jednotlivých dnech

Stanice	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	Celkem
ČT	11	10	11	11	10	9	9	71
Nova	11	9	9	11	10	12	9	71
Prima	8	10	6	8	6	9	8	55

Zdroj¹⁶²

¹⁶² Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka 16: Četnost výskytu jednotlivých témat za týden

TÉMATA	ČT1	TV NOVA	FTV PRIMA
Armáda	3	4	1
Celebrity, showbyznys	0	14	0
Církev	0	1	1
Doprava	7	6	0
Ekonomika, finance	17	2	5
Jiné ¹⁶³			
Krimi	9	34	8
Kultura	7	0	0
Počasí	4	4	2
Politika	31	17	11
Průmysl, obchod	0	1	2
Př. katastrofy, neštěstí a nehody	3	17	7
Sociální sféra	8	0	4
Soudy	9	8	8
Sport	0	3	1
Školství	1	2	0
Zajímavosti	12	16	16
Zdravotnictví	3	0	1
Zemědělství, hospodářství	0	0	1
Životní prostředí	7	9	6

Zdroj¹⁶⁴

¹⁶³ Zprávy v této kategorii nejsou zahrnuty do závěrečné komparace. Nejedná se o specifická témata, jde o mix rozličných zpráv.

¹⁶⁴ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka 17: Kolik dní v týdnu se témata neobjevila¹⁶⁵

TÉMATA	ČT1	TV NOVA	FTV PRIMA
Armáda	4	4	6
Celebrity, showbyznys	7	1	7
Církev	7	6	6
Doprava	2	3	7
Ekonomika, finance	0	6	3
Jiné ¹⁶⁶			
Krimi	3	0	1
Kultura	1	7	7
Počasí	4	4	5
Politika	0	0	1
Průmysl, obchod	7	6	5
Př. katastrofy, neštěstí a nehody	4	0	2
Sociální sféra	3	7	3
Soudy	1	2	3
Sport	7	4	6
Školství	5	5	7
Zajímavosti	2	0	1
Zdravotnictví	4	7	6
Zemědělství, hospodářství	7	7	6
Životní prostředí	1	0	2

Zdroj¹⁶⁷

¹⁶⁵ 0 – znamená, že se relace o tématu zmiňovala každý den; 7 – znamená, že se relace o tématu nezmínila ani jednou

¹⁶⁶ Zprávy v této kategorii nejsou zahrnuty do závěrečné komparace. Nejedná se o specifická témata, jde o mix rozličných zpráv.

¹⁶⁷ Autor práce, 2017 (vlastní šetření)

ZÁVĚR

Předkládaná práce analyzovala hlavní zpravodajské relace na třech celoplošných televizních stanicích v České republice, a sice *Události na ČT*, *Televizní noviny* na TV Nova a *Zprávy* na FTV Prima. Ty byly sledovány po dobu jednoho týdne. Cílem práce bylo prozkoumat, do jaké míry se liší agenda setting u sledovaných zpravodajství komerčních relací a veřejnoprávní relace. Analyzována byla jejich obsahová stránka. V rámci toho bylo zjišťováno, kolik témat je obsaženo v jedné relaci a jaká se nejčastěji objevují. Zkoumány byly tyto proměnné: významnost, lokalizace, zpravodajská hodnota negativita a vztah k elitním hodnotám. A byly rozebrány a zhodnoceny formy zpracování mediálních obsahů. Z výsledných dat byly poté ověřeny hypotézy stanovené v metodologické části.

Došlo k verifikaci hypotéz č. 2, 3, 4 a 5. Hypotéza č. 2 se zabývala tím, že televize Nova se více zaměřuje na divácky atraktivnější témata než ostatní televize. Za atraktivní téma bylo v analýze považované takové, ve kterém se vyskytovala negativita a elitní osoby. Televize Nova se negativním tématům věnuje až čtyřikrát tolik než ostatní televize a elitním osobám třikrát více. Hypotéza č. 3 obsahovala tvrzení, že komerční televize zprostředkovávají častěji domácí zpravodajství než zahraniční. Výsledkem bylo, že počet zahraničních zpráv byl třikrát nižší než u příspěvků z domácího prostředí. U hypotézy č. 4 bylo stanoveno, že se Česká televize častěji věnuje politickým tématům než ostatní stanice a zařazuje je i mezi úvodní headliny. Díky porovnání bylo zjištěno, že ČT těmto tématům skutečně dává přednost. Politická témata se mezi zprávami u komerčních stanic vyskytují až o polovinu méně. Hypotéza o úvodních headlinech byla taktéž stvrzena. U hypotézy č. 5 bylo potvrzeno, že se výsledná podoba stejného tématu na veřejnoprávním a komerčním médiu liší jak v časovém rozsahu a zařazení zpráv, tak i v celkovém způsobu zpracování. Bylo zjištěno, že v obsahu informací se nerozcházejí.

Falzifikována byla jen hypotéza č. 1, u které bylo stanoveno, že Česká televize odvysílá denně více zpráv než televize Nova. Výsledek prozradil, že právě v relaci televize Nova je odvysíláno více zpravodajských příspěvků. K vyvrácení došlo při porovnání počtu zpráv za celý týden i průměrného počtu příspěvků za jeden den.

V rámci výsledného zhodnocení tematických struktur jednotlivých relací bylo shledáno, kolik důležitých témat není vůbec medializovaných. Mezi takové patří např. kultura, školství a zdravotnictví. O daném tématu se začne hovořit až tehdy, když se stane nějaká neočekávaná událost. Nečastěji zmiňovanými tématy byly kriminální činy a jiné události v souvislosti s policií, politika, ekonomika/finance, přírodní katastrofy/nehody a zajímavosti.

V průběhu sledování jednotlivých zpravodajství vyplynulo, že zpravodajská relace České televize si stále udržuje seriózní úroveň svých informací. Využívá své zahraniční zpravodaje. Události jsou zpravidla zpracovány i kombinací různých typů zpráv, např. reportáží a rozhovorem důležité osoby s moderátorem ve studiu. Televize Prima se mnohdy s formou zpracování tématu shodovala s Českou televizí. Na základě získaných dat bylo zjištěno, že *Zprávy FTV Prima* často volily pro své úvodní headliny odlišná témata než komerční a veřejnoprávní konkurence. Stejně tak byla do relace zařazována témata, o kterých ČT ani Nova vůbec nereférovaly. Oproti tomu televize Nova se svým uspořádáním zpravodajského pořadu a volením témat vymyká ostatním. Je zřejmé, že tíhne k bulvarizaci. Mezi tématy, kterým se věnuje, převažují hlavně negativní události, ať už se jedná o pohřešování osob, nehody, přírodní katastrofy, krádeže, vraždy či napadení.

Závěrem autorka práce navrhuje její rozšíření o průzkum přímo ve zpravodajských redakcích daných stanic. V rámci dotazníků by mohlo být od konkrétních tvůrců zpráv zjištěno, jaká kritéria a postupy při své práci využívají, zda se řídí zpravodajskými hodnotami či jakým způsobem dochází k výběru událostí pro zpracování na mediální obsahy.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BENEŠOVÁ, D.; HUK, J.; KLUGEROVÁ, J.; PAULOVČÁKOVÁ, L.;
VACÍNOVÁ, T. *Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci*. Vyd. 6. Praha:
UJAK, 2015. ISBN 978-80-7452-106-5.
- BURNS, L. S. *Žurnalistika*. Překlad H. Loupová. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-871-6.
- BURTON, G.; JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Vyd. 1. Brno: BARRISTER &
PRINCIPAL, 2001. ISBN 80-85947-67-6.
- DeFLEUR, M. L.; BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S. J. *Teorie masové komunikace*.
Překlad J. Jiráka a O. Šoltys. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-09-8.
- HLADKÝ, M. a kol. *Žurnalistika v televizi*. Vyd. 1. Praha: Novinář, 1986.
- HURTÍKOVÁ, H. *Framing televizního zpravodajství a jeho účinek na formování
politických postojů veřejnosti: případová studie pádu vlády Mirka Topolánka v roce
2009*. Vyd. 1. Brno: CDK, 2016. ISBN 978-80-7325-400-1.
- JIRÁK, J.; KÖPPLOVÁ, B. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.
- KALVAS, F. *Nastolování agendy: Role masové a interpersonální komunikace, osobní
zkušenosti a genderu*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 2009. ISBN 978-80-7043-805-3.
- KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995. ISBN
80-7184-134-X.
- MCCOMBS, M. *Agenda setting*. Překlad T. Kačer a V. Nečas. Vyd. 1. Praha: Portál,
2009. ISBN 978-80-7367-591-2.

- MCQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Překlad H. Loupová. Vyd. 4. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.
- MICHÁLEK, L.; POKORNÝ, L.; STIERANKA, J.; MARKO, M. *Zpravodajství a zpravodajské služby*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 52. ISBN 978-80-7380-428-2.
- OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0248-2.
- PROKOP, P. *Teorie televizní a filmové tvorby: televizní zpravodajství I*. Vyd. 1. Praha: SPN, 1988.
- REIFOVÁ, I. a kol. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Překlad B. Köpplová. Vyd. 3. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1980-4.
- REIFOVÁ, I. a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.
- ŠKODOVÁ, M. a kol. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Vyd. 1. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2008, s. 23. ISBN 978-80-7330-151-4.
- ŠKODOVÁ, M.; NEČAS, V. a kol. *Veřejná a mediální agenda: komparativní analýza tematizace veřejné sféry*. Vyd. 1. Praha: Professional Publishing, 2009. ISBN 978-80-7431-009-6.
- TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.
- URBAN, L. a kol. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3563-4.
- VÁGNER, I. *Televizní zprávy – psychický nátlak?* Vyd. 1. Praha: Argo, 1997. ISBN 80-7203-160-0.
- VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*. Vyd. 2. Praha: UJAK, 2010. ISBN 978-80-86723-88-4.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

DEARING, J. W.; ROGERS, E. M. *Agenda-setting*. Thousand Oaks: Sage, 1996. ISBN 0-7619-0563-4.

Seznam použitých internetových zdrojů

Knowledge gap [online]. © 27. 2. 2017 [cit. 2017-03-05]. Dostupné z:

https://www.utwente.nl/en/bms/communication-theories/sorted-by-cluster/Mass%20Media/knowledge_gap/

Syndikát novinářů ČR, z. s. [online]. © 2015 [cit. 2016-11-20]. Dostupné z:

<http://www.syndikat-novinaru.cz/>

Televizní noviny [online]. © 2012 [2017-01-30]. Dostupné z:

<http://novaplus.nova.cz/porad/televizni-noviny/>

Události [online]. © 1996-2017 [2017-01-30]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/udalosti/>

Události 29. ledna 2017 [online]. © 1996-2017 [2017-02-12]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/udalosti>

Zprávy FTV Prima [online]. © 2017 [2017-01-30]. Dostupné z:

<http://www.iprima.cz/porady/zpravy-ftv-prima>

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Pondělní tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství ...	55
Tabulka 2: Úterní tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství	61
Tabulka 3: Středeční tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství ..	65
Tabulka 4: Čtvrteční tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství ..	69
Tabulka 5: Páteční tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství	75
Tabulka 6: Sobotní tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství	79
Tabulka 7: Nedělní tematická struktura domácího a zahraničního zpravodajství	84
Tabulka 8: Denní počet zpráv v relacích ČT, Nova a Prima	88
Tabulka 9: Počty zpravodajských příspěvků na stanici ČT, Nova a Prima	89
Tabulka 10: Počet výskytu negativních zpráv	90
Tabulka 11: Počet výskytu zpráv o elitní osobě	90
Tabulka 12: Počet domácích a zahraničních zpráv na stanici Nova	91
Tabulka 13: Počet domácích a zahraničních zpráv na stanici Prima	91
Tabulka 14: Počet výskytů politických témat	92
Tabulka 15: Počet rozlišných témat v jednotlivých dnech	95
Tabulka 16: Četnost výskytu jednotlivých témat za týden	96
Tabulka 17: Kolik dní v týdnu se témata neobjevila	97

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Adéla Němečková

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: Prezenční

Název práce: Agenda setting v hlavních zpravodajských relacích ČT, TV NOVA
a FTV PRIMA

Rok: 2017

Počet stran textu bez příloh: 92

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 22

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 6

Vedoucí práce: Mgr. Michal Schuster, MBA